T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AŞK STİLLERİ İLE EVLİLİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YILDIRIM

İstanbul, 2020

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AŞK STİLLERİ İLE EVLİLİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ebru YILDIRIM

Danışman: Doç. Dr. Hanifi PARLAR

Eş Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Itır Kaşıkçı

İstanbul, 2020

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans programı öğrencisi Ebru YILDIRIM' ın, ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİN AŞK STİLLERİ İLE EVLİLİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ başlıklı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulu **19.08.2020** tarih ve **2020-512/14** sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/~~oyçokluğu~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

		UNVANI, ADI SOYADI	ÜNİVERSİTE
TEZ DANIŞMANI	:	Doç. Dr. Hanifi PARLAR	İstanbul Ticaret Üniversitesi
JÜRİ ÜYESİ	:	Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ	İstanbul Ticaret Üniversitesi
JÜRİ ÜYESİ	:	Doç. Dr. Durmuş ÜMMET	Marmara Üniversitesi

(*) Yüksek lisans tez savunma jürileri en az biri kurum dışından olmak üzere danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda eş danışman jüri üyesi olamaz. Eş tez danışmanının jüri üyesi olması durumunda asıl jüri beş üyeden oluşur.

ÖZET

Araştırmada üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda İstanbul ilinde daha önce duygusal bir ilişi yaşamış olan üniversite öğrencisi 440 kişinin katılımı ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Aşk Stilleri Ölçeği ve İnönü Evlilik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada Bağımsız Örneklem T-Testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon Analizi kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Bulgulara göre üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk stilleri ile evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aşk Stilleri, Evlilik, Evlilik Tutumu

ABSTRACT

In the study, it was aimed to investigate whether the love styles of university students associated with their marriage attitudes. In this context, a research was carried out with the participation of 440 university students, who had previously had an emotional relationship in Istanbul. Personal Information Form, Love Styles Scale and Inonu Marriage Attitude Scale were used to collect the data. In the study, data were analyzed by using Independent Sample T-Test, ANOVA and Pearson Correlation Analysis. According to the findings, it has been determined that there is a statistically significant effect between passionate love, friendly love, reasonable love, possessive love and altruistic love styles of university students and positive attitude levels towards marriage.

Key words: Love Styles, Marriage, Marriage Attitude

ÖNSÖZ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla, İstanbul ilinde 440 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle çalışma boyunca desteğini esirgemeyen, bilgi birikimiyle bana yol gösteren çok kıymetli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Hanifi PARLAR'a teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini eksik etmeyen, tez sürecimde beni cesaretlendiren, motive eden sevgili annem Hafize YILDIRIM'a, sevgili babam Hüseyin YILDIRIM'a ve kardeşim Emre YILDIRIM'a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımda ve özellikle tez sürecinde her zaman yanımda olan, büyük destekçim sevgili Anıl ELMA'ya, sevgili Esra YILMAZ'a ve tüm sevdiklerime teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖNSÖZ iii

İÇİNDEKİLER iv

ŞEKİLLER LİSTESİ x

KISALTMALAR xi

1. GİRİŞ 1

1.1. Problem Durumu 1

1.2. Araştırmanın Amacı 3

1.3. Araştırmanın Önemi 3

1.4. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri 4

1.5. Araştırmanın Sayıltıları 5

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları 5

1.7. Tanımlar 5

2. İLGİLİ LİTERATÜR 7

2.1. Kavramsal Olarak Aşka Bakış 7

2.2. Aşk Kuramları....9
2.2.1. Rubin'in Aşk ve Hoşlanma Kuramı....10
2.2.2. Hatfield'ın Kuramı; Tutkulu Aşk ve Arkadaşça Aşk....10
2.2.3. Shaver, Hazan ve Bradshaw'ın Bağlanma Kuramı....12
2.2.4. Evrimsel Kökenli Biyolojik Aşk Kuramı....13
2.2.5. Psikanalitik Kuram....14
2.2.6. Walster'ın Romantik Aşk Kuramı....14
2.2.7. Altman ve Taylor'un Toplumsal Giriş Kuram....15
2.2.8. Sternberg'in Üçgen Aşk Kuramı....15
2.2.9. Lee'nin Çok Boyutlu Aşk Tutumları....17
2.3. Aşk Stilleri İle İlgili Araştırmalar....21
2.3.1. Aşk Stilleriyle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar....21
2.3.2. Aşk Stilleriyle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar....25
2.4. Evlilik....28
2.5. Evlilik Tutumu....29
2.6. Evlilik Tutumuyla İlgili Yapılan Araştırmalar....32
2.6.1. Evlilik Tutumlarıyla İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar....32
2.6.2. Evlilik Tutumlarıyla İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar....34
3. YÖNTEM....36
3.1. Araştırmanın Modeli....36

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi 37

3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları 40

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu 40

3.3.2. Aşk Stilleri Ölçeği 40

3.3.3. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği 41

3.4. Veri Analizi 41

4. BULGULAR 49

4.1. Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasının İncelenmesi 49

4.2. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasının İncelenmesi 61

4.3. Evlilik Tutumu ile Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 66

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 67

KAYNAKÇA 76

EKLER 90

EK-1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU 90

Örnek Maddeler 90

Değerli katılımcı, ... 90

EK-2 AŞK STİLLERİ ÖLÇEĞİ 91

EK-3 İNÖNÜ EVLİLİK TUTUM ÖLÇEĞİ 93

EK-4 ETİK KURUL ONAY BELGESİ.....94

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı 38

Tablo 2. Katılımcıların Duygusal Yaşantılarına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı 39

Tablo 3. Tutkulu Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları..... 42

Tablo 4. Oyun Gibi Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları 42

Tablo 5. Arkadaşça Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları 43

Tablo 6. Mantıklı Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları..... 44

Tablo 7. Sahiplenici Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları 44

Tablo 8. Özgeci Aşk Yönelik AFA Sonuçları 45

Tablo 9. İnönü Evlilik Tutum Ölçeğine Yönelik AFA Sonuçları 46

Tablo 10. Ölçek ve Boyutlarının İç Tutarlılık Katsayıları 47

Tablo 11. Değişkenlerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri..... 47

Tablo 12. Aşk Stillerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları..... 49

Tablo 13. Aşk Stillerinin Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları..... 50

Tablo 14. Aşk Stillerinin Fakülteye Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 51

Tablo 15. Aşk Stillerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları..... 53

Tablo 16. Aşk Stillerinin Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları..... 54

Tablo 17. Aşk Stillerinin Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 55

Tablo 18. Aşk Stillerinin Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 56

Tablo 19. Aşk Stillerinin Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 58

Tablo 20. Aşk Stillerinin Evlilik Kararında Etkili Faktörler ve Evlilikten Beklentilere Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 60

Tablo 21. Evlilik Tutumunun Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 61

Tablo 22. Evlilik Tutumunun Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 62

Tablo 23. Evlilik Tutumunun Fakülteye Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 62

Tablo 24. Evlilik Tutumunun Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 63

Tablo 25. Evlilik Tutumunun Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 63

Tablo 26. Evlilik Tutumunun Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 64

Tablo 27. Evlilik Tutumunun Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 64

Tablo 28. Evlilik Tutumunun Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 65

Tablo 29. Evlilik Tutumunun Evlilik Kararında Etkili Faktör ve Evlilikten Beklenti Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları 65

Tablo 30. Evlilik Tutumu ile Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ... 66

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma Modeli..... 36

KISALTMALAR

%	:	Yüzde
B	:	Regresyon Sabiti
F	:	F istatistiği
İETÖ	:	İnönü Evlilik Tutum Ölçeği
LAS	:	Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form
n	:	Frekans
ort.	:	Aritmetik Ortalama
p	:	Anlamlılık Değeri
r	:	Korelasyon Katsayısı
R^2	:	Determinasyon Katsayısı
sd	:	Serbestlik Derecesi
SH	:	Standart Hata
SPSS	:	Statistical Programme For Social Sciences
SS	:	Standart Sapma
t	:	t istatistiği
α	:	Alpha Katsayısı
β	:	Standartlaştırılmış Regresyon Sabiti

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnsan tarih boyunca toplum içinde sosyal bir varlık olarak, iş birliği içerisinde yaşamıştır (Balaman, 1984). İnsan yaşamında bir diğerinin varlığı önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle yakın ilişkiler önemlidir. Yakın ilişki, iki bireyin ortak faaliyetlerde bulunması, birlikte karşılaşılan olayların paylaşılması şeklinde ifade edilebilmektedir (Gottman, 1998). Yakın ilişkiler denildiğinde akla ilk gelen aşktır. Aşk, tarih boyunca çeşitli sanat dallarında ve yazın alanlarında vazgeçilmez konulardan biri olmakla birlikte; psikoloji alanının da ilgi gören bir konu olmuştur. Aşık olmanın insanda yarattığı sosyal ve ruhsal etkilerin anlaşılma isteği, bu ilginin kaynağını oluşturmaktadır (Myers ve Shurts, 2002).

Aşk ile ilgili literatür taraması incelendiğinde, aşkın bilimsel olarak yeni yeni araştırma konusu haline geldiği gözlenmiştir. Buna sebep olarak aşkın, nesnel bir tanımının yapılamaması, kişiden kişiye farklılık gösterdiği gibi kültürel olarak da farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Aşkın genel olarak tanımı, herkesin hayatında en az bir kere bir duyguyu yaşaması ve evrensel olduğu yönündedir (Hendrick ve Hendrick, 1992).

Aşk, bireyin yaşamında en hassas ve önemli etkisi olan konularından biridir. Yaşam serüvenin en dikkat çekici dönemlerinden biri olan genç yetişkinlik dönemi üzerinde etkileri görülebilmektedir. Erikson (1982) kuramında yakınlık kurmanın bir amacı olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla genç yetişkinlik döneminde aşkın çarpıcı etkisinden bahsetmek mümkündür. Bu bağlamda Hendrick ve Hendrick'in (2002) yaptıkları bir araştırmada katılımcıların duygusal ilişkilerin dışında hayatlarında nelerden mutluluk duydukları öğrenilmek istenilmiştir. Alınan cevaplara göre, duygusal ilişkilerinden daha önemli mululuk kaynakları olmadığı belirtilmiştir (Klinger, 1977; Akt: Berscheid ve Peplau, 1983).

Aile en önemli toplumsal gruplardandır. Ailenin kurulabilmesi için evlilik kurumunun gerçekleştirilmesi gerekmektedir. İnsan yaşamını pek çok yönüyle etkileyen evlilik, aile

kurumu ile birlikte, tarihte çok eski bir yere sahiptir. Fizyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçları gerçekleştirme isteği bireyi evliliğe yönlendiren etkenler olarak görülmüştür (Woody ve Woody, 1973; Akt: Şahin, 2019). Bireyin ihtiyaçlarını karşılayabileceği ilişki formlarından biri olan evlilik, kişinin maddi ve manevi doyum almasına, sosyal işlevlerini yerine getirmesine ve sosyal çevresine uyum sağlayarak faydalı bir birey olabilmesine yardımcı olmaktadır (Çelik, 2006).

Bunun yanı sıra evlilik, bireyin kişiliğinin gelişmesine yardımcı olan ve mutluluğunun artmasını sağlayan bir kurumdur (Glenn, 1991). Evlilik kurumu, bireysel mutluluk kaynağı olmakla birlikte toplumsal olarak düzen ve huzuru sağlayan bir etkene sahiptir (Kendir ve Demirli, 2016). Evlilik, gerekli akrabalık bağlarını geliştirerek aileyi oluşturan bir kurum olarak karşımıza çıkar (Süzer & Yıldız, 2003).

Türkiye İstatik Kurumunun 2016 yılında aile yapısına yönelik gerçekleştirilen çalışmada bireylerin ilk evlenme yaşları incelendiğinde; Türkiye'de ilk evliliklerin yaş olarak sıralanmasında en fazla %37,5'i 20-24 yaş aralığı, ikinci sırada en fazla %21,2 ile 25-29 yaş aralığı ve üçüncü sırada %17,9 ile 18 yaşından önce evliliklerin gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda evlilik kararının verilmesinde genç yetişkinlik döneminin ortalama bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Genç yetişkinlik döneminde bireylerin evlilik ve evliliğe olan tutumlarının incelenmesinin, ilerde kurulacak sağlıklı evliliklerin kurulmasına önemli bir etkisi olabileceği söylenebilir.

Genel olarak tutum, bireyi karşılaştığı insanlar, objeler ve durumlara yönelik bazı eylemlere yönelten öğrenilmiş eğilim olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 1993). Tutum, ancak bireyin canlı veya cansız obje ile tekrarlanan bir karşılaşması söz konusu olduğu zaman aynı davranışları sergilediğinde oluşabilir (Güney, 2017). Tutumlar zamanla değişebilir ve gelişebilir (Kağıtçıbaşı, 2003). Birey her konuda tutumlar geliştirdiği gibi evliliğe yönelik tutumlar da geliştirmektedir. İlgili alanyazın incelemesi sonucunda evliliğe yönelik tutumları etkileyen faktörler; cinsiyet, yaş, ekonomik durum, eğitim durumu, din, evlilik dışı birliktelik, boşanmış bir aileye sahip olma şeklinde sıralanmaktadır.

Özetle aşk ve evlilik insanlık tarihi boyunca bireyin hayatında önemli bir etkiye sahip kavramlardır. Bireylerin evlilik kararını almalarında yaşadıkları 'aşk' etkili olmaktadır. Bu aşkın stili evliliğe yönelik tutumlarını şekillendirmektedir. Her bir bireyin zihnindeki aşk tanımı, yaşayış şekli farklılık göstermektedir. Birey deneyimlediği 'aşk'ın tanımını yapabilmeli ve partnerinin aşk tanımını öğrenebilmelidir. Bu sayede daha sağlıklı ve kaliteli bir birliktelik kurulabilmektedir. Kurulan bu birliktelik kişinin evliliğe olan tutumlarını da fark etmesini ve ilişkilerini ciddi bir boyuta taşımalarında fayda sağlayabilmektedir. Diğer bir ifadeyle evliliğe dair bakış açısı, tutumlar, beklentiler bireyin zihninde olan aşkın tanımını ya da deneyimlediği aşkın stiline göre şekillenmektedir. Bu yüzden evliliğe yönelik tutumları farketmek ileride kurulacak sağlıklı evlilikler için büyük önem taşımaktadır. Genellikle aşka dair tutumlar, aşk biçimleri-stilleri, evlilik ve evlilik sonrası yaşanan durumlar gibi konular ile ilgili çok fazla araştırmalar yapılmıştır. Ancak aşk stilleri ile evlilik tutumları ile ilgili daha önce bir çalışma yapılmamıştır. Bu yüzden araştırmada aşk stilleri ve evlilik tutumu arasında bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmak istenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın yan amacı ise üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin ve evlilik tutumu düzeylerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Aile danışmanlığı bilim dalı altında evli bireylerin iletişimsel, duygusal ve psikolojik süreçlerinin incelenmesi ile birlikte, bireylerin evliliğe yönelik inanç ve tutumları ile bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi araştırma konusu haline gelmiştir. Aşkın, bağlanma, evlilik ve eş seçimi süreçlerinin merkezinde olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda evlilik süreci üzerinde büyük rol oynadığı sürülen aşk kavramı son yıllarda psikolojinin çalışma alanı

içinde yer alan temalardan biri olmuştur. Aşkın tanımı kültürden kültüre, kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Aşk yakınlık, bağlanma, güven, saygı ve sevgi gibi duyguları beraberinde getirmektedir (Atak ve Taştan, 2012). Bu durum aşk hissinin altında yatan baskın duygunun ne olduğuna bağlı olarak şekillenen farklı aşk stilleri olduğu düşüncesini doğurmuştur. Lee (1988) tarafından geliştirilen aşk stilleri kuramına göre aşkın birden çok boyutu olabileceğini ve bu bağlamda çok boyutlu aşk biçimleri şeklinde sınıflandırılmasını gerekmektedir. Evrimsel yaklaşıma göre evlilik aşk eylemlerinin amaçlarından birisi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda aşk stilleri kuramına göre aşkın farklı boyutları olduğu göz önünde bulundurulduğunda evliliğe yönelik gösterilen tutumun da farklılık göstermesi beklenebilir. Bu düşünceden yola çıkarak, bu araştırmada erken yetişkinlik döneminde olan üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasındaki ilişki incelenerek, bu konuda literatüre katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Evlilik konusu kadar evlilik öncesi ilişki her toplumda dikkate alınması gereken bir konudur. Günümüzde özellikle evlilik konusuna odaklanan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu yüzden özellikle genç yetişkinlik döneminde sağlıklı kararların alınabilmesi için evlilik ve evliliğe dair tutumlar önemli bir konu olmaktadır. Bu araştırmada elde edilen bulguların aşk stilleri ve evlilik tutumlarına yönelik yapılacak farklı araştırmalara yardımcı olması diğer bir hedeftir.

1.4. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri

Araştırmanın temel problem sorusu, "Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ve evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?"

Araştırmanın alt problemleri ise aşağıdaki gibidir:

1. Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri, demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, fakülte, sınıf düzeyi, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısı, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresi, şuan duygusal bir ilişkisi olma durumu, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımı ile evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklentiler) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları, demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, fakülte, sınıf düzeyi, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısı, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresi, şuan duygusal bir ilişkisi olma durumu, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımı ile evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklentiler) göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.5. Araştırmanın Sayıltıları

Bu araştırma sürecinde gönüllülük esasıyla araştırmaya katılan bireylerin anket verdikleri yanıtlarda samimi ve içten davrandıkları varsayılmaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın verileri İstanbul ilinde daha önce duygusal bir ilişi yaşamış olan üniversite öğrencisi bireylerden toplanan veriler ile sınırlıdır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen bulgularla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Aşk: Hızlı gelişmeyen, duygulara ve heyecanlara dayalı olan, insan hayatıyla birlikte başlayıp ömür boyu gelişerek yaşayan ve kuvvetli bir duygu olan aşk; cinsel eğilim, çekicilik, arkadaşlık, dostluk, ihtimam ve bakımın sentezidir (Tüfekçi, 2008).

Aşk Stilleri: Lee'ye (1973,1977) göre aşkın birden fazla boyutu bulunmaktadır ve Lee buna dayalı olarak çok boyutlu aşk sınıflandırmasını öne sürmektedir. Lee'ye göre aşkın, üç birincil üç de ikincil boyutu vardır. Birincil aşk tutumları; tutkulu aşk (eros), oyun gibi aşk (ludus) ve arkadaşça aşktır (storge). İkincil aşk tutumları ise, mantıklı aşk (pragma), sahiplenici aşk (mania), özgeci aşktır (agape) (Büyükşahin, 2004).

Evlilik: "Evlilik, iki yetişkin bireyin birlikte yaşaması, hayatlarını paylaşması, çocuk sahibi olmaları ve çocuğu yetiştirmeleri gibi hedefleri olan bir kurumdur (Özgüven, 2000).

Evlilik Tutumu: Yetişkinlerin evliliğe dair yüklediği anlamları, beklentileri ve geleceğe dair ailevi ilişkilerinin bütünüdür (Willoughby, 2010).

2. İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Kavramsal Olarak Aşka Bakış

Aşkın tam olarak net bir tanımı yapılamamakla birlikte, yüzyıllarca merak edilen bir konu olmuştur. İnsanlar tarih boyunca aşk iksirlerine, büyülere, dualara, cadılara ve efsunculara başvurarak aşkın gizemini çözmeye ve kontrol etmeye çalışmışlardır (Pines, 2010).

Aşk, kavramsal olarak 1970'lerin ortalarında sosyal psikoloji araştırmalarında konu olmuş fakat aşkın bilimsel olmadığı yönündeki baskılar nedeniyle bu konuya ilişkin araştırmaların sayısı azalmıştır. Ancak aşk olgusu kavramsal olarak daha kapsamlı bir biçimde, 1980'lerin ortalarında yeniden gündem haline gelmiştir (Açıkel, 2013, s. 15).

Aşk insanlığın başından bu yana her toplumda, her kültürde var olmakla birlikte çoğu insanın yaşamının bir döneminde en az bir kez yaşadığı ya da yaşamayı umut ettiği bir duygusal durumdur (Atak ve Taştan, 2012). Literatür incelendiğinde aşk olgusunu açıklamaya yönelik birçok alanda farklı tanımlara rastlanmaktadır.

Tüm insanları yakından ilgilendiren ve tüm dillerde karşılığı olan bu kavram dilsel olarak aynı olsa da kişilerin bu kavrama farklı anlamlar yükledikleri görülmektedir (Göka ve Göka, 2015, s. 133).

Aşk kavramı Türkçeye Arapçadan geçmiş bir kelime olup, Arapça 'Aşaka' kelimesinden türemiştir ve Aşaka, 'sarmaşık' anlamına gelmektedir (Erol ve Güdücü Sağır, 2017, s. 13).

Batı ülkelerinde aşka dair birden fazla kavram ifade edilmektedir. May, batı toplumlarında aşk kavramları üzerine incelemeler yapmıştır. Ona göre aşk, cinselliğin (libido), üretmenin (eros), arkadaşlığın (filia) ve sevilen kişinin iyiliği için sevgi göstermeyi (agape/caritas) içeren bu dört bileşenin birleşmesiyle meydana gelebileceğini belirtmektedir (Tufan ve Yaluğ, 2010).

Aşk ile ilgili ilk kuramsal çalışma Rubin tarafından gerçekleştirilmiştir. Rubin aşk ve hoşlanma arasındaki ayrımı yapmıştır. Ona göre aşk, bağlanmanın, gözetmenin ve yakınlığın olduğu üç bileşenden oluşmaktadır (Ercan, 2016).

Alan Watts aşkı, 'yıldırım çarpması' şeklinde olduğunu ve bireylerin, bu tecrübeleri nasıl edindiklerini, neden yaşandığını halen açıklanmamış olduğunu ifade etmektedir (Pines, 2010, s.14-31). Watts'ın aksine ilk görüşte aşkın olmadığını 'yıldırım aşkı' denilen şeyin olamayacağını dile getiren Reik, kişinin aşık olmak için kendini hazırladığını ve kişinin aniden aşık olamayacağı belirtmektedir (Reik, 2006). Bir diğer tanım, Robert Winch tarafından yapılmaktadır. Aşkı, psikolojik gereksinimlerin karşılıklı olarak karşılandığı bir tecrübe olarak ele almaktadır (Pines, 2010, s. 131-137).

Aşka dair kavramsal tanımlara farklı bir bakış açısıyla yaklaşan Bowlby, aşkı bağlanma kavramıyla ilişki kurarak açıklamaktadır. Ona göre aşk, insanın bebek iken annesiyle olan ilişkisinde başlamaktadır. Annesine bağlanan bebek, onun yanında kendini güvende hisseder ve ondan ayrılınca tepki gösterir. Bebeğin bu dönemde annesinden ayrı kaldığında tepki göstermemeyi ve bu duruma uyum sağlaması beklenmektedir. Bu dönemde bağlanmanın kişinin yetişkinlik döneminde yaşayacağı aşk ilişkilerini etkileyeceğini ifade etmektedir (Yılmazçoban, 2010).

Aşkın temel tanımı her kuramcıya göre farklılık göstermektedir. Aşk; Freud tarafından cinselliğin yüceltilmesi, Harlow tarafından bağlanma davranışı, Fromm tarafından ise "saygı, anlayış, ilgi ve sorumluluk" olarak tanımlanmaktadır (Moss & Schwebel, 1993).

Tennov aşkı, kısa süreli bağımlılık ve aşık olunan kişiye yönelik fiziksel olarak verilen bir tepki olarak açıklamaktadır (Lafçı, 2014). Aşık olan kişilerden genel olarak şu sözler duyulur; "Onu ilk gördüğümde kalbim çok hızlı atmaya başladı.", "Onu her gördüğümde midemde sanki kelebekler uçuşuyor ve başım dönüyor." Bunun gibi birkaç fiziksel tepkilerin sıralanması mümkündür.

Maslow, iki tür aşktan bahsetmektedir. Bunlar: yetersizlik aşk ve gerçek aşk. Yetersiz aşk, bireyin kendine güvensizliğinden, düşük seviyede duygusal gereksinimlerinden ortaya çıkmaktadır. Gerçek aşk ise, yüksek seviyede duygusal gereksinimlerden, kendini ve

partnerini gerçekleştirmek arzusundan ortaya çıktığını ifade etmektedir. Watson ise aşkı, cinsel uyarımı sağlayacak alanlara temas edilerek uyarılması sonucunda ortaya çıkan bir duygu olarak tanımlamaktadır (Lafçı, 2014).

Rusbult'un yatırım modeline göre bir kişinin ilişkiye olan bağlılığı; ilişkiden elde ettiği doyuma, alternatifleri karşılaştırma düzeyine, yatırımlarına ve seçenekleri karşılaştırma düzeyleri düşük olduğunda ve ilişkiye geri getirilemez yatırımlar yaptıklarında adanmış olacaklardır (Agnew, Van Lange, Rusbult Langston 1998; akt. Solmuş, 2010).

Aşk ile ilgili literatür incelendiği zaman, bu kavramın açıklanmasında farklı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Çünkü aşk, her bir birey için farklı anlamlar ifade edebilmekte ve anlamı kültürden kültüre değişiklik gösterebilmektedir. Aşka dair görüşlerin ve tanımlamaların, zaman içerisinde değişime uğradığından dolayı bu konuda tek bir bilimsel kuramın olması beklenmemektedir (Hendrick ve Hendrick, 2002).

2.2. Aşk Kuramları

Aşk kavramı birçok araştırmacı tarafından farklı bakış açılarıyla tanımlanmış ve aşk biçimlerini açıklamaya yönelik, bazıları çok genel bazıları ise oldukça ayrıntılı çeşitli sınıflandırma sistemleri önermiştir. (Sternberg ve Barnes, 1988). Aşkı ele alış biçimleri araştırmacılara göre farklılık göstermekle birlikte aşka dair bilimsel olarak birden fazla kurama rastlamak mümkündür. Gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra farklı aşk kuramlarına rastlanmıştır. Bu araştırmada aşk kuramlarının bazılarına yer verilmektedir. Bunlar; Rubin'nin aşk ve hoşlanma kuramı, Hatfield'ın kuramı; tutkulu aşk ve arkadaşça aşk, Shaver, Hazan Ve Bradshaw'ın bağlanma kuramı, Evrimsel kökenli biyolojik aşk kuramı, psikanalitik kuramı, Walster'ın romantik aşk kuramı, Altman ve Taylor'un toplumsal giriş kuram, Sternberg'in üçgen aşk kuramı ve son olarak araştırmanında temel kuramsal yaklaşımı olan Lee'nin çok boyutlu aşk tutumları kuramına yer verilmiştir.

2.2.1. Rubin'in Aşk ve Hoşlanma Kuramı

Aşk kavramıyla ilk kuramsal yaklaşım Zick Rubin tarından gerçekleşmiştir. Rubin aşkı, içinde bilişsel, duygusal, davranışsal bileşenlerin olduğu, tutum ve kültürel bir olgu olarak tanımlar. Bundan dolayı aşk tanımının kültürden kültüre farklılık gösterdiğini belirtmiştir (Rubin, 1970, 1974, 1988).

Rubin aşkı ve hoşlanmayı birbirinden ayırır. Ona göre, aşk; sevgiliye karşı duyulan bir duygudur. Hoşlanma ise daha arkadaşça bir duygudur ve anlaşabilmek, beğenmek, saygı daha ön plandadır. Aşkta, birbirine bağlılık, yakınlık ve birbirini iyiliği düşünme, korumanın daha ön planda olduğunu vurgulamıştır (akt. Ercan, 2016, s. 2).

Rubin (1970) aşkın, üç bileşenden oluştuğunu ifade etmektedir. Bunları; 'Bağlanma-Gözetme-Yakınlık' olarak belirlemiştir. Bağlanmayı, kişinin sevgilisiyle, aynı ortamda olması ve duygusal anlamda destek görmesi ile açıklar. Gözetme, kendi iyiliğinden, mutluluğundan çok karşı tarafın iyiliği, mutluluğu düşünmesiyle ilgilidir. Yakınlık, sevgili ile güçlü bir ilişki kurma, duygularını ve düşüncelerini daha açık bir şekilde ifade etmesi olarak tanımlar.

Rubin bu teorisini uygulama ile birleştirerek 'Hoşlanma ve Aşk Ölçeği'ni geliştirmiş ve bunun sonucunda, aşkla ilgili ölçüm yapmaya çalışan ilk deneysel çalışma olarak kabul edilmektedir (Akt. Ercan, 2008, s.23-24).

Rubin (1974), gerçekleştirdiği araştımasının sonucuna göre katılımcıların aşk ile ilgili ölçekte aşk ve hoşlanma puanlarının yüksek olduğunu, arkadaşlık ile ilgili ölçekte ise hoşlanma puanlarının yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kadınların hoşlanma puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir (Hortaçsu, 2012, s. 37).

2.2.2. Hatfield'ın Kuramı; Tutkulu Aşk ve Arkadaşça Aşk

Hatfield aşkı iki kategoride ele alır. Bunlar: Tutkulu Aşk ve Arkadaşça Aşk. Tutkulu aşk, şehveti, arzuyu barındırır. Arkadaşça aşkta bu yoktur; birbirini anlama, birbirine yardımcı

olma, anlayışlı olma, samimi olma, sevgilinin mutluluğu için gösterilen özen vardır (Hatfield, 1988; Akt. Ercan, 2016, s.2).

Tutkulu aşk; sevgili ile birlikte olmak için duyulan arzu ve istek şeklinde ifade edilir (Hatfield ve Rapson, 1996, s. 31). Kişi sevgilisiyle birlikte olursa mutlu olur; cinsel doyum sağlar. Sevgilisinden ayrı kalması ise kıskançlık, şüphe, kaygı ve hayal kırıklığına neden olur (Ercan, 2008, s. 24). Karşılıklı olduğunda haz duygusu yoğunlaşır ve bütün olma hissi ortaya çıkarken; karşılıksız olduğunda ise bireyde umutsuzluk ve kaygı duygusunun oluşmasına yol açabilir (Hatfield ve Rapson, 1996, s. 32). Tutkulu aşk tanımı yerine kullanılan bazı terimler mevcuttur. Bunlar: romantik aşk, çılgınca aşk, takıntılı aşk olarak karşımıza çıkabilir.

Tutkulu aşk türünü yaşayan bireyler genel olarak, sevecen, görünüşleri iyi olan ve kendilerine benzer kimselerle ilişki kurdukları belirtilmektedir (Hatfield ve Rapson, 1996, s. 28). Bir yandan da tutkulu aşk yaşayan bireyler ilişkilerine kaygılı bir şekilde başlarlar (Hatfield ve Rapson, 1996, s. 28).

Arkadaşça aşkta, karşı tarafın mutluluğu için kendinden ödün verme, karşılıklı olarak birbirini rahat hissetme, benzer ilgi alanlarının olması, duygu ve düşünceleri paylaşma, ilgi, şefkat ve yakınlık duygularının yoğun olduğu görülmektedir (Ercan, 2008, s. 11). Arkadaşça aşkta sevginin ön planda olma durumu vardır ve bu aşk türü için fedakarlığın olduğu aşk, kendinden ödün veren aşk, koşulsuz aşk ifadeleri de kullanılmaktadır (Underwood ve Rosen, 2009, s. 17). Arkadaşça aşkta, paylaşımlar arttıkça çiftler birbirlerini tanıdıkça ilişkide tutku gelişmektedir (Dashdamirov, 2013, s. 32-33).

Arkadaşça aşkta, sevgi ve şefkat duyguları yoğun olduğu için daha derin bir bağ vardır. Paylaşımın daha fazla olduğu arkadaşça aşkta, karşılıklı sevgi ve saygının olduğu sağlıklı duygusal bir güven bulunmaktadır. Dolayısıyla arkadaşça aşk türüne sahip olan bireylerin ilişki memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Hatfield ve Kim, 2004: 174). Tutkulu aşk ise yoğun olmasına rağmen arkadaşça aşk gibi uzun vadeli değil, kısa sürmektedir (Hatfield ve Rapson, 1996: 28).

Hatfield ve Walster, tarafından "Tutkulu Aşk Ölçeği" (Passionate Love Scale) geliştirilmiştir. Ölçek, bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlardan oluşmaktadır. Bilişsel

boyut, ilişkiyi, sevgiliyi tanıma ve onun tarafından tanıma isteğini kapsamaktadır. Duygusal boyut, çiftler arasında olan tutkuyu, ilişki iyi ya da kötü gittiğinde hissedilen olumlu/olumsuz duyguları içermektedir. Davranışsal boyut ise, sevgili için çaba gösterme, sevgilinin duygularını anlamak için harekete geçme, fiziksel temas kurmayı içermektedir (Hatfield, 1988; Akt. Ercan, 2008: 11).

2.2.3. Shaver, Hazan ve Bradshaw'ın Bağlanma Kuramı

Shaver ve arkadaşlarına göre, bütün aşk ilişkileri Bowlby'nin ifade ettiği şekilde bağlanmaktadır (Shaver, Hazan ve Bradshow, 1988; Akt. Atak & Taştan, 2012).

Bowlby bağlanma ilgili farklı bir kuramsal bakış açısı sürdürmektedir. Her bireyin duygusal bağlar kurmaya ihtiyacı vardır ve bağlanma ilişkisi bireyin sosyal ve psikolojik gelişimini etkilemektedir (Bowlby, 1999).

Çocuklar güven duygusunu fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanma oranlarına bağlı olarak geliştirirken, anne babalarından görmüş oldukları ilgi doğrultusunda da yakınlık kurabilme yetilerini geliştirmektedirler. Bowlby bebeklerin, bebeklere bakan kişi ile nasıl bağ kurdukları ve bakan kişiden ayrıldıkları zaman yaşadıkları duygusal stresi tanımlamayı amaçlamıştır. Ona göre bağlanma, güven, özgüven ve mutluluk üzerine kurulur (Shaver, Hazan ve Bradshow, 1988; Akt. Atak ve Taştan, 2012).

Bowlby bebeklerin annelerinden ayrıldıktan sonra vermiş oldukları birtakım tepkilerden bahsetmiştir. İlk tepki olarak, karşı koymayı açıklamıştır. Karşı koymada bebek bakıcıyı arama ve ağlama tepkilerinde bulunur ve sakinleştirici davranışlara karşı koyar. İkinci tepki olarak da çaresizlikden bahsetmiştir. Bu tepki üzülme ve hareketsiz kalma davranışını içermektedir. Üçüncü ve son olan duygusal tepki ise kopmadır. Bebek anne geri döndüğünde onu yok sayar ve ondan kaçınma davranışı sergilemektedir (Bowlby, 1999).

Bowlby'nin kuramından temel alarak bağlanma ilişkilerinin çeşitlerini belirlemeye çalışan Ainsworth ve arkadaşları, bebeklerin kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma ve güvenli bağlanma olmak üzere üç farklı türde bağlanma ilişkisi gösterdiklerini tespit etmiştir

(Mikulincer ve Goodman, 2006). Kaygılı bağlanma gösteren bebekler, anneden ayrılıp etrafla ilgilenmezler ve bir başkasıyla iletişime geçmezler. Anneleri yanlarından ayrılıp geri dönerse ağlarlar ve bir yandan ona sarılıp bir yandan da iterler. Kaçınan bağlanma gösteren bebekler, anneleri ile birlikteyken çevreyle ve diğer kişilerle ilgilenirler. Duygularını anneleriyle paylaşmayan bu bebekler, annelerinden bağımsız olarak çevresi ile ilgilenir. Anneleri yanlarından ayrılsa bile bunu farketmezler ve görmezden gelip oyunlarına devam ederler. Güvenli bağlanmada ise bebekler, anneleri yanlarındayken çevreyle ilgilenir, etrafındaki yabancılarla rahatlıkla iletişim kurarlar. Anneleri uzaklaştığında fazla tedirginliklerini belli etmez ya da kısa bir üsre ağladıktan sonra oyun oynamaya devam ederler. Anneleri geri döndüğünde ise sevinip ona sarılır ve onunla iletişim kurmaktan kaçınmazlar (Mikulincer ve Goodman , 2006).

Shaver ve arkadaşları, bağlanma türleriyle aşk arasında ilişki kurmuşlardır. Bu bağlamda bireylerin bebeklik dönemlerinde kurmuş oldukları bağlanma türü, yaşayacakları aşk türünü belirlediğini savunmuşlardır (Shaver, Hazan ve Bradshow, 1988; Akt. Atak & Taştan, 2012). Bağlanma türünde annenin bebeğine karşı ilgili olması ve ihtiyaçlarını karşılaması bebeğin geliştireceği bağlama ilişkisini etkilediği gibi aşk ilişkisinde partnerin ilgili ve aşka karşılık verici olması ilişkide aynı oranda etkilidir (Solmuş, 2012).

2.2.4. Evrimsel Kökenli Biyolojik Aşk Kuramı

Evrimsel bakış açısına göre aşk, insanların başarıyla üremelerini sağlamaktadır. Aşkın insanlar için türü devam ettirmede yardımcı olduğu düşünülmektedir. Aşk eylemleri genel olarak bir sıralama içinde kendini gerçekleştirir. Üreme temelli bireyin kendine bir eşi seçmesi için karşı taraftan arzulanan birtakım kaynaklar göstermelidir. Dolayısıyla, aşk eylemlerinin öncelikli amacı kaynak sergilemektir. Aşk eylemleri türü devam ettirmekle ilgili amaçlara hizmet etmektedir. Bu amaçlar; kaynak sergileme, sadakat, bağlılık, evlilik, koruma, cinsel yakınlık, üreme, kaynak paylaşımı ve anne-babalık yatırımı şeklindedir (Buss, 1989).

Aşk eylemlerinin amaçlarından birisi de evliliktir. Evlilik, kaynakların bağlanmasını güvence altına alır ve çocuk doğurup büyütmek için bir ilişki oluşturur. Evlilikte olduğu gibi evlilik öncesinde de aşk eylemlerinin amacı cinsel yakınlıktır (Buss, 2007). Bu yaklaşıma göre aşkın anlaşılabilmesi için belli aşk eylemlerinin, bu eylemlerin neye hizmet ettiğinin ve bunların doğal ve cinsel tercihle ilişkisinin ele alınması gerekir. Bu yaklaşımda aşkın ortaya konmasında cinsiyetler arası farklılığın önemli yeri vardır. Bu yaklaşım kültürel bakış açısıyla çatışmaktadır (Atak ve Taştan, 2012).

2.2.5. Psikanalitik Kuram

Freud psikanalitik kuramının öncülerinden biri olup, aşkı cinsellik temelli incelemiştir. Ona göre yaşam içgüdüsünün ağır bastığı durumlarda kişiler aşk, cinsel haz ve ilişki ihtiyaçlarını giderme eğiliminde olurlar (Freud, 1968).

Diğer bir temsilci olan Adler, bireyin çocukluğundan itibaren yaşadığı deneyimler sonucu edindiği yanlış öğrenme, bireyin diğer insanlarla kurduğu ilişkileri etkilediğini belirtir. Çocukluk döneminden gözlemlenen bazı ilişkiler vardır. Bunlardan ilki, anne-babasıyla olan ilişki, ikicisi anne-baba arasında olan ilişki ve son olan kardeşleriyle olan ilişkidir. Bu ilişkiler sevgi ve yakınlık kavramlarının öğrenilmesini sağlar. Dolayısıyla çocukluk döneminden yanlış öğrenme bireyin sevgi kavramının olumsuz etkiler (Karahasanoğlu, 2016, s.5).

2.2.6. Walster'ın Romantik Aşk Kuramı

Walster'ın (1978) kuramına göre bireyin duyguları fiziksel ve sosyal çevresi tarafından etkilenmektedir. Birey fizyolojik olarak bazı durumlarla arkaşılaştığında (kalp atış hızı, terleme, mide bulantısı) duygusal bir durum kaynaklı olduğunu düşünme eğilimindedirler. Birey bu duruma mantıklı bir açıklama getiremiyorsa, bunun sebebini karşısındaki kişide arayacak ve ona aşık olduğunu düşüneceklerdir (Bersheid ve Walster, 1978). Tutkulu aşk, bir insanı "içine çekme" olarak ifade ederken, Kahn (1984), arkadaşça aşkın iki bireyin birbirine karşı besledikleri şefkat duygusundan olduğunu belirtmektedir.

2.2.7. Altman ve Taylor'un Toplumsal Giriş Kuram

Toplumsal giriş kuramı öncüleri Altman ve Taylor, ilişkilerin geliştikçe bireyler arasındaki iletişimin yüzeysel olan bir ilişkiden daha derin olan ilişkilere dönüştüğü belirtmişlerdir (Altman ve Taylor, 1973).

İki bireyin arasındaki yakınlığı anlamak için geliştirilen bu kurama göre, yakınlık kurma aşamalardan oluşmaktadır. İlk olarak bireyin kendini karşıdakine tanıtmasıyla başlar ve daha sonra yakınlık aşamalı olarak daha derinlemesine olan bir ilişkiye dönüşmesine kadar devam etmektedir. Bu süreç ancak kişi karşısındaki kişiye karşı savunmasız (Örneğin; kişinin kendisi için çok önemli bir nesneyi bir başkasına vermesi) kaldığı durumda tamamlanmış olur. Altman ve Taylor (1973)'a göre toplumsal giriş başlarda daha dinamikken ilişki ilerledikçe durağan bir hal alır. Ödül ve bedel değerlendirmeleri ne kadar erken olursa, ilişkideki bağın gücü o kadar kuvvetli ve ilişkinin süresi o kadar uzun soluklu olur.

2.2.8. Sternberg'in Üçgen Aşk Kuramı

Üçgen aşk kuramının öncüsü Sternbergn, aşkın üç bileşenden oluştuğunu ifade etmektedir. Bunlar; Yakınlık, Tutku ve Karar/Bağlılık (Aydın, 2013, s. 199-200).

Yakınlık; romantik ilişkilerde çiftlerin arasında oluşan samimiyet anlamına gelmektedir (Yüksel, 2013, s. 47). Sevgilinin ihtiyaç duyduğu an onu anlayışla dinlemeyi, her şeyini paylaşabilmeyi, her anında onun yanında olmayı ve hissettirmeyi, onun mutluluğu için çaba göstermeyi içermektedir (Özen ve Gülaçtı, 2010, s 145).

Tutku; bireyler arasında romantizmi, fiziki çekiciliği ve cinsel ilişkinin olmasını sağlayan içgüdüyü ortaya çıkaran bir enerji olarak tanımlanmaktadır. Karar/Bağlılık; bireyin başka birini kısa sürede sevmesi için karar almasını ve süregelen zaman içinde ilişkisini devam ettirme bağlılığını ifade etmektedir (Yüksel, 2013, s. 47).

Sternberg, aşk ilişkilerini bu üç bileşenden hangisini ne kadar içerdiklerine bağlı olarak sınıflamış ve sekiz farklı aşk biçiminden söz etmiştir. Bunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir (Sternberg, 1986, 1988):

Tutku ve bağlılığın olmadığı, daha çok yakınlık bileşeninin hakim olduğu ilişkilerdir. Arkadaşça aşk tanımlarında yer alan duygu ve deneyimleri ifade eder.

: Yakınlık ve tutku bileşenlerinin bulunduğu ilişkilerdir. Çiftler hem fiziksel hem de duygusal olarak birbirlerine karşı ilgi duyarlar. Bununla birlikte gelecekte birlikte olmayabilirler. Her ikisi de birbirlerini tutkulu bir şekilde severler ancak aşkları uzun soluklu değildir.

Delicesi Sadece tutku bileşeninin bulunduğu ilişkilerdir. Fizyolojik uyarım ön plandadır ve genellikle kısa süreli yaşanır. 'İlk Görüşte Aşk' ya da 'Tutkulu Aşk' olarak ifade edilebilir.

Karar/bağlılık ve yakınlık birleşenlerinin hakim olduğu aşk türüdür. Uzun ilişkilerin tutku bittikten sonra arkadaşlığa dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Bu ilişkilerde tutku yerini zamanla bağlılığa bırakır.

Yakınlık birleşeni olmadan, karar/bağlılık ve tutku birleşenlerinin hakim olduğu aşk türüdür. Bu aşk türünde yakınlık unsuru göz ardı edilir. Zamanla tutku unsuru ortadan kalktığında sadece bağlılığın yer aldığı aşka dönüşür.

Karar/bağlılık, yakınlık ve tutku birleşenlerinin üçünün bir arada yer aldığı ilişkilerdir. İnsanların en çok istedikleri aşk türü olsa da bu aşkı yaşamak zordur.

Sadece karar/bağlılık bileşeninin hakim olduğu ilişki türüdür. İçinde tutku ve yakınlık bileşenlerin olmadığı bu aşk türüne, yıllar boyu süren durgun ilişkiler ve evlilikler örnek olarak gösterilebilir.

Üç bileşeninin bulunmadığı aşksızlık,kişiler arası ilişkilerin büyük çoğunluğunu oluşturur. Bu tür ilişkiler daha çok nedensel etkileşimimizi içeren, hatta çoğu zaman arkadaşlığın bile söz konusu olmadığı türden ilişkilerdir.

Sternberg, kişilerin aşk ilişkilerinin iyi bir şekilde devam etmesi için aşk hususundaki tutumlarının birbirine uyumlu olması gerektiğini belirtmektedir. Aksi halde ilişkilerde sorun yaşanıyorsa ya kişilerin bu üç bileşenin farklı şekillerde birleştiği aşk türleri sebebiyle ya da bu bileşenlerin zaman içinde etkisinin azalmasıyla ilişkin olduğunu belirtmektedir (Yüksel, 2013, s.49).

2.2.9. Lee'nin Çok Boyutlu Aşk Tutumları

Aşk tutumları kuramı, sosyolog olan Lee'nin araştırmalarına dayanmaktadır. Lee kuramı, ayrıntılı literatür taraması ve gerçekleştirdiği nitelikli analiz çalışmaları sonucu ortaya koymaktadır (Akt. Tetik, 2018, s. 20). Lee, "Seni Seviyorum" kelimelerinin her insanda farklı çağrışımlarda bulunduğunu ve herkes için aynı anlam ifade etmediğininden dolayı tek bir boyut ile tanımlanamayacağını belirtmiştir (Akt. Budak, 2011, s. 29).

Aşkın türlerinin belli sürelerde gerçekleşemeyeceği ve değişemeyeceği söylenmektedir. Bireye ait aşk türü sosyal öğrenme sürecine bağlıdır. Bireyin birlikteliğindeki değerler anne-babaları, yakın çevresi, sosyal ve kültürel öğeler tarafından etkilenmektedir. Başka bir deyişle, aşk türü bireyin yaşam tarzına benzemektedir (Lee, 1973).

Aşk şekillerinin, yaşam tarzları gibi değişebilen ve tercih edilebilen olduğunu ileri sürmüştür (Lee, 1973). Bu teorisini ileri sürerken de doğada üç ana rengin bulunduğu ve diğer bütün renklerin bu üç rengin kombinasyonu olduğu fikrine dayandırır. Bu renkler; kırmızı, sarı ve mavidir. Kendi teorisindeki birincil aşk şekilleri; tutkulu aşk (eros), oyun gibi aşk (ludus) ve arkadaşça aşk (storge) kavramlarının da ana renkler gibi olduğundan bahsetmiştir. İkincil aşk şekilleri: mantıklı aşk (pragma), arkadaşça ve oyun gibi aşk türlerinin kombinasyonu ile; sahiplenici aşk (mania), tutkulu aşk ve oyun gibi aşkın kombinasyonu ile, özgeci aşk (agape) ise tutkulu aşk ve arkadaşça aşkın kombinasyonundan oluşmaktadır (Lee, 1973, 1988).

Aşağıda birincil olan tutkulu aşk (eros), oyun gibi aşk (ludus) ve arkadaşça aşk (storge) stillerine yer verilmiştir.

(eros): Fiziksel çekimin baskın olduğunu aşk tutumudur. Bu yüzden ilişki önce fiziksel çekicilikle başlamnakta ve cinsel yakınlık ile devam etmektedir. Bireylerin tercih ettikleri fiziksel özellikler bellidir, onlar için kişisel özellikler geri plandadır. Eros kelimesinin kullanımı cinsel çekimle birlikte ideal güzellik arayışını da belirtmektedir (Lee, 1974, 1988; Lasswell ve Lasswell, 1976). Kısacası ideal güzellik ve ideal fizik arayışının önemli olduğu bir aşk stilidir. Bireylerin ilişkide birbirleriyle sağlıklı iletişim kurmaları, birbirlerine karşı samimi olmaları, yoğun bir yakınlık duygusu beslemeleri tutkulu aşk stilinin belirtilerinden bazılarıdır (Gür, 2019, s. 23).

Bu aşk tutumundaki bireyler, zihinlerinde istedikleri sevgili modelini belirledikleri için 'ilk görüşte aşık' olabilmektedirler. Karşılarındaki kişi ideal sevgili modeline uygunsa hemen hayran olurlar. Bir ilişkiye başladıklarında hemen yakınlaşırlar ve sürekli partneriyle birlikte olmayı isterler. Bu tutumda olan kişiler sevgililerinin mutluluğu için fazlaca çaba harcarlar. Sadık bir sevgili ve romantiklerdir (Akt. Dashdamirov, 2013: 41).

(ludus): Bu aşk tutumunda eğlence hali öne çıkmaktadır. Aşk bir oyun gibi görülmektedir. Karşıdaki kişi ile ben merkezli aşk oyunu oynanmaktadır ve aynı anda birden fazla kişi ile ilişki kurulabilmektedir. Sevgililerine bağlanmayı ve umut vermek istemezler. Yaşadıkları ilişkiler yüzeysel ve kısa sürelidir (Tüfekçi, 2008, s. 35). Cinselliğin geri planda olduğu bu aşk stilinde bireylerin, fiziksel olarak ideal bir tipleri yoktur. Burada daha çok önemli olan oyundan alınan haz, heyecan duygusudur. Oyun oynamak bir ödül değerinde olduğu için, bu aşk stillindeki bireylerin hayatlarında aşk önemli bir değere sahip değildir (İnanç, 2019, s. 9).

(storge): Arkadaş ilişkilerinin zamanla aşka dönüştüğü aşk stilidir. Kişiler benzer ilgi alanlar ve beğenilere sahiptirler. Fiziksel görünüş ve cinsellik fazla ön planda değildir. Lee (1988), arkadaşça aşk tutumuna sahip olan kişileri heyecan olmayan ve durgun bir yapıya sahip olarak tanımlar. Bu aşk tutumunda tutku yerine; dostluk, rahatlık ve huzur vardır. Birlikte geçirilen zaman arttıkça, bireyler arasındaki tutku da artış göstermektedir.

Bireyler genellikle benzer özelliklere sahip oldukları için ilişkide fazla çatışma yaşamazlar (Lafçı, 2014, s. 46).

Arkadaşça aşk stili ile oyun gibi aşk stili bir bakıma benzer özellikler göstermektedir. Her iki aşk stilinde tutlu geri plandadır. Oyun gibi aşk stilinde birey, farkında olarak duygularını kaçınır, arkadaşça aşk stilin de ise dostça bir ilişki olduğu için duyguların ayrılı yapılamamktadır (Tetik, 2018, s. 22).

Söz edilen bu birincil aşk tutumlarını doğadaki 3 temel renge benzeterek açıklamaktadır. Ona göre, tutkulu aşk tutumunu kırmızı renge, oyun gibi aşk tutumunu sarı renge ve arkadaşça aşkı ise maviye benzetmektedir (Lee, 1973). Lee' ye (1973) göre, aşkı renklere benzetmenin bazı yararları vardır. Bunlar;

- Renklerde iyi ve kötü ayrımı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bireyler farklı renkleri sevip seçebilecekleri gibi, farklı aşk stillerini de seçebileceklerinin ayrımına varmaktadırlar.
- Bireylerin yaşamış oldukları aşk stillerine yönelik farklı değerlendirme yapabilmelerine olanak sağlamaktadır (Atak ve Taştan, 2012, s. 527).

Bu birincil aşk sttillerinin birleşiminden oluşan ikincil aşk stilleri ise; Mantıklı Aşk, Sahiplenici Aşk, Özgeci Aşktır.

Oyun gibi aşk ve arkadaşça aşk tutumlarının birleşiminden oluşan mantıklı aşk stilinde, sevgililerin kendilerine faydalar sağlayacağı bazı özelliklere göre tercih edilmesi söz konusudur.. Burada fayda sağlama temel seçim kriteridir. Diğer kriterler ise, sevgilinin mesleği, maddi durumu, din inancı, ailesi ve çevresi, ilgi alanları gibi benzeri özellikler önemlidir. İstedikleri özelliklere uygun birini bulduklarında sadık bir eş olurlar (Dashdamirov, 2013, s. 40).

Mantıklı aşk stiline sahip olan bireyler kendilerine uygun olacağını düşündükleri kişiyi bulabilmek için sosyal aktivitelere katılarak, burada sevgili tercihinde bulunmaktadırlar (Tetik, 2018, s. 24). Bu aşk stilinde bazı kriterlere göre seçilmiş bir sevgili vardır; bireyler kendilerine arkadaş olacak ve istedikleri gibi yönlendirebilecekleri birini tercih etmektedirler

(Tetik, 2018, s. 24). Mantıklı aşk stilinde duyguların yoğun olmadığıu görülse de, istenilen kişinin bulunmasıyla çok yoğun duyguların yaşanabileceği söylenmektedir (Yüksel, 2013, s. 54-55).

(Mania): Tutkulu aşk ve oyun gibi aşk stillerinin birleşiminden oluşmaktadır. Yoğun duygusallığın, kıskançlığın ve güvensizliğin ön planda olduğu, takıntılı bir aşk stilidir. Sevgililerinden sürekli olarak ilgi beklerler ve sık görüşmek isterler. Sevgililerine takıntılı bir biçimde bağlanırlar ve terk edilmekten aşırı kaygı duyarlar. Sevgilileriyle büyük problemler yaşamalarına rağmen ayrılamazlar. İlişkilerinin bitmesi için ancak terk edilmeleri gerekir. Terkedildiklerinde de büyük yıkım yaşarlar. (Budak, 2011).

Sahiplenici aşk stilinde birey, sevgilisinin onu sevip sevmediğinden emin olmamakla birlikte, onun sevgisini ölçmek için sürekli oyunlar oynamaktadır (Açıkel, 2013, s. 24). Birey sürekli duygularını uçlarda yaşadığı için, çok duygusal olmakla depresif olmak arasında gidip gelmektedir (Wood, 2010).

(Agape): Tutkulu aşk ve arkadaşça aşkın bir araya gelmesiyle oluşan bu aşk tutumunda, kişi sevgilisini olumsuz özelliklerine karşın sever ve bu durumları fazla takıntı haline getirmemektedir. Yarar ya da zarar hesabı yapılmaz. Burada kişinin kendisinden önce karşısındakinin mutluluğu ve iyiliği ön plandadır. İlişkilerinin başında sevgililerine karşı çekim duyarlar ama tutkulu aşktaki gibi; fiziki bir coşku yoktur ve sevgililerini kıskanmazlar (Lafçı, 2014, s. 47). Fiziki olarak belirgin bir tercihleri bulunmamakla birlikte, sevgililerine karşı genellikle bağışlayıcı ve destekleyicidirler (Paludi, 2012).

Belitildiği üzere, Lee'nin birincil ve ikincil aşk stilleri olmak üzere toplamda altı tane aşk stilleri bulunmaktadır. Lee'ye göre bu aşk stillerinin farklı birleşimleri yapılarak, sayılarını çoğaltılabilir (Helvacı, 2012, s. 24). Büyükşahin ve Hovardoğlu (2004, s. 60), Lee'nin aşk stilleri kuramının toplumda çok sık görüldüğünü belirtmişlerdir. Lee (1988)'ye göre, her birey yaşamında bu aşk stillerinde bir ya da birden fazlasını yaşamaktadır. Yaşanılan aşk stili de bir sonraki ilişkide farklılık gösterebilmektedir. Ayrıca Lee kuramında aşk stillerinin zamanla değişebileceğini vurgulamaktadır. Ona göre bireylerin özümsedikleri belirli kültürel

değerler ve idealler değiştikçe aşk ilişkileri de değişebilmektedir (Lee, 1974; Akt. Ercan, 2008: 21).

Hendrick ve Hendrick (1989, s. 790), Lee'nin bu aşk sınıflandırmasını ölçmek amacıyla Aşka Yönelik Tutumlar Ölçeği (Love Attitudes Scale, LAS) geliştirmişlerdir. Bu ölçek tutkulu aşk, arkadaşça aşk, oyun gibi aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Günümüzde Lee'nin aşk stilleri kuramı temel alınarak birden fazla çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı, bu araştırmada aşk stillerin incelenirken Lee'nin belirtiği aşk stilleri temel alınmıştır.

Aşk konusu özellikle genç yetişkinlik döneminde önemli görülen konulardan bir olmaktadır. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin aşk stillerini dikkate alınarak evlilik tutumları ile ilişkisi olup olmadığı incelenmeye çalışılmıştır. Literatür taramasında kuramcıların aşkı birbirlerinden bağımsız ve kendilerine has bir şekilde ele aldıkları gözlenmiştir. Aşk ve aşk stillerine yönelik birden fazla çalışma yapılmış olup, araştırmada Lee'nin aşk tutumları kuramı kavramsal çerçeveyi oluşturmaktadır. Çalışmayla ilgili görülen bazı araştırmalara aşağıda yer verilmiştir.

2.3. Aşk Stilleri İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, aşk stillerine yönelik yapılan farklı değişkenlerle çalışıldığı konuyla ilgisi bulunan yurt içinde ve yurt dışında yapılan bazı araştırmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Aşk Stilleriyle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Türkiye'de karşı cinsle ilişkilere yönelik çeşitli araştırmalar bulunmakla birlikte konusu doğrudan "aşk" olan az sayıda çalışmaya rastlanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de yapılan ilk çalışma Şahin (2001) tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, erkekler kadınlardan daha fazla oyun gibi ve özgeci aşk tutumuna sahiptir. Cinsiyet bağlamında, diğer aşk tutumları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Ayrıca araştırmada

tutkulu, arkadaşça, mantıklı ve özgeci aşk tutumu ile ilişki doyumu arasında olumlu ilişki var iken, oyun gibi aşk tutumu ile ilişki doyumu arasında olumsuz ilişki vardır. Sahiplenici aşk tutumu ile ilişki doyumu arasında hiçbir ilişki bulunamamıştır. Bunun dışında çift uyumu ile tutkulu, arkadaşça ve özgeci aşk tutumu arasında olumlu , oyun gibi aşk tutumu arasında ise olumsuz ilişki vardır.

Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri boyutunda incelenmesi başlıklı araştırmalarında iki farklı çalışma yapmışlardır. İlk önce Lee'nin aşk biçimlerini temel alan "Aşka ilişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Formu (LAS)" nun Türk örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirliğini incelemişlerdir. İkinci çalışmada bu ölçek kullanılarak sözlü/nişanlı ya da evli olan çiftler ile ilişkilerini flört düzeyinde yaşayan çiftlerin aşk tutumları karşılaştırılmıştır. İlk çalışmada, LAS'ın Türk örneklemi üzerinde yeterli geçerlik ve güvenirlik değerlerine sahip olduğunu tespit edilmişti. İkinci çalışmada, bu çalışma için uyarlanmış LAS, flört ilişkisi olan 53 çifte ve sözlü/nisanlı ya da evli olan 54 çifte uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre; erkeklerin kadınlara göre daha fazla özgeci aşk biçimine sahip oldukları ve diğer aşk biçimleri göre kadınlar ile erkekler arasında fark olmadığı bulunmuştur. Ayrıca aşk biçimlerinin ilişki türüne göre farklılaştığı gözlemlenmiştir. Flört ilişkisi olan çiftlerin sözlü-nisanlı ya da evli olan çiftlere göre ilişkilerine daha fazla sahiplenici şekilde bağlandıkları bulunmuştur. Çiftlerin mutlu olmaları ile özgeci ve tutkulu aşk biçemleri arasında pozitif, oyun gibi aşk arasında negatif ilişki bulunmuştur. İlişkide sorun yaşama ile özgeci ve tutkulu aşk biçemleri arasında negatif, oyun gibi ve sahiplenici aşk biçemleri arasında ise pozitif ilişki bulunduğunu sonucuna varılmıştır.

Büyükşahin (2006) tarafından yapılan "Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı Değişkenler Yönünden İncelenmesi" adlı araştırmaya toplamda ilişki olan olan 271 birey katılmıştır. Araştırmada katılımcılara kişisel bilgi formu, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği, İlişki İstikrarı Ölçeği, Romantik İlişkilerde Gelecek Zaman Yönelimi Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve Kişilerarası ilişkiler Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında; yatırım modelinin birinci alt boyutu olan ilişki doyumunun, ilişkinin niteliğini olumlu değerlendirme, ilişkide güvenli hissetme,

ilişkiye sadakat, gelecek zaman yönelimi gibi değişkenleri olumlu olarak yordadığı görülmüştür. İkinci alt boyut olan seçeneklerin niteliğini değerlendirmeyi, ilişki bağlanımı, ilişkide güvenli hissetme, gelecek zaman yönelimi, ilişki doyumu, ilişkiden korkma ve tedirgin olma değişkenlerini olumsuz olarak yordadığı görülmüştür. İlişki yatırımını ise, ilişkiye bağlılık, ilişki süresi, ilişkinin devam etmesine yönelik bekleyiş, ilişkiye odaklanma ve bağlılık gibi değişkenlerle olumlu olarak yordadığı sonucu tespit edilmiştir. Kadınların ilişkilerinde kendilerini güvenli hissetmeleri ilişki yatırımlarını artırırken, erkeklerde ise geleceğe dair planlar yapmaları yatırımlarını artırmadığı gözlenmiştir. Kadınların tutkulu aşk puanlarının erkeklerin puanlarından yüksek olduğu, erkeklerin de özgeci aşk puanlarının kadınların puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada özgeci aşk tutumunda, flört ilişkisi olanlar sözlü, nişanlı ya da evli olanlardan daha düşük puan almışlardır. Tutkulu aşk boyutunda sözlü ve nişanlı olanlar, flört ilişkisi olanlardan daha yüksek puan almışlardır.

Üniversite öğrencilerinin aşka ilişkin tutumları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi Transaksiyonel Analiz (TA), ego durumları yönünden değerlendirmeyi amaçlayan araştırmaya 350 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar kişisel bilgi formu, Sıfat Tarama Listesi ve Aşk Tutumları Ölçeklerini cevaplamışlardır. Bulgulara göre, öğrencilerin aşk tutumları ve ego durumları arasında anlamlı ilişkilerin olduğu bulunmuştur. Cinsiyet bağlamında aşk tutumları ile ego durumlarında arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Erkekler, daha fazla oyun gibi aşk ve özgeci aşk tutumuna sahip oldukları; kızların da, tutkulu aşk tutumuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca erkekler ve kızlar, arkadaşça, mantıklı ve sahiplenici aşk tutumlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tüfekçi, 2008).

Genç yetişkinlerin aşk biçimlerini ve benlik tiplerinin demografik değişkenlere göre incelendiği araştırmada elde edilen bulgular göre, aşk biçimleri ve benlik tiplerinin birden fazla değişkene göre farklılaştığı bulunmuştur. İçinde yaşanılan sosyal bağlamın, kişilerin aşk biçimlerinin ve benlik tiplerinin belirlenmesinde önemli olduğu tespit edilmiştir. (Ercan, 2008).

Bağlanma stilleri ile aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya toplamda 467 üniversite öğrencisi katılmıştır. Sonuçlara göre; bağlanma stilleri ile aşk

biçimleri arasında farklılık bulunamamış, fakat bağlanma stilleri ile cinsiyet arasında ilişki bulunmuştur. Erkeklerin kadınlardan daha fazla özgeci aşk biçimine sahip olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanma stiline sahip olan öğrencilerin diğer bağlanma stiline sahip olan öğrencilere göre daha çok özgeci aşk biçime sahip oldukları; kayıtsız bağlanma stiline sahip öğrencilerin ise güvenli ve saplantılı bağlanma stiline sahip olan öğrencilerden daha fazla sahiplenici aşk biçimine sahip oldukları tespit edilmiştir (Bugay ve Tezer, 2008).

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki sorun çözme, sosyal ilgi ve aşk biçimleri arasındaki bağlantıyı araştırdığı çalışmasında 330 öğrenci ile çalışmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda fiziksel ve duygusal istismarın oyun gibi aşk ile pozitif ilişkisinin olduğu saptanmıştır. Ayrıca sorun çözme ile de oyun gibi aşk arasında negatif ilişkiye rastlanırken, özgeci arkadaşça ce tutkulu aşkın sorun çözme ile pozitif ilişkisi bulunmuştur (Helvacı, 2012).

Üniversite öğrencilerinde yalnızlık, aşk biçimleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmaya, 71 kadın 54 erkek olmak üzere toplam 125 üniversite öğrencisi katılmıştır. Sonuçlara göre; tutkulu aşk yalnızlığı azaltırken, ilişki doyumunu artırmaktadır. Oyun gibi aşk ise yalnızlığı artırırken, ilişki doyumunu azaltmaktadır. Ayrıca, tutkulu aşk, oyun gibi aşk ve ilişki doyumunun yalnızlığa etkisinin az olduğu gözlenmiştir (Türk ve Yıldız, 2017).

Yetişkinlerin algıladıkları ebeveyn ilişki tutumlarını ve aşka ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılan araştırmaya, 380 yetişkin katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; aşk tutumları ile yetişkinlerin algıladıkları ebeveyn ilişki tutumları alt boyutları arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Aşk tutumlarının cinsiyete, eğitim düzeyine, ilişkinin olup olmama durumu ve birlikte yaşanılan kişilere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlenmiştir. Aşk tutumlarının anne-baba eğitim düzeyine ve yaşa göre ise anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tetik, 2018).

Genç yetişkin bireylerin aşk stilleri ile kişilik özellikleri ve ebeveyn bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmaya, 19-33 yaş aralığında 283 üniversite öğrencisi katılmıştır. Yapılan araştımanın sonuçlarına göre, aşk stillerinin cinsiyete göre farklılaştığı

ve kadın katılımcıların oyun gibi aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk tutumlarının, erkek katılımcılardan daha fazla olduğu bulunmuştur (İnanç, 2019).

Araştırmaların tamamına bakıldığında aşk stillerinin birçok değişkenle birlikte ele alındığı görülmektedir. Ancak aşk stilleri ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamaktadır.

2.3.2. Aşk Stilleriyle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Aşk stilleriyle ilgili alanyazın incelendiğinde birçok araştırmaya rastlanmıştır. Bu bağlamda öncelikle aşk stilleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin incelendiği birkaç araştırmanın olduğu gözlenmiştir (Knox ve Sporakowski, 1968; Rosenman, 1978; Rubin, Peplau ve Hill, 1981; Hendrick ve Hendrick, 1986, 1989, 1995; Dion ve Dion, 1993; Neto, 1994; Hendrick, Hendrick ve Dicke, 1998). Knox ve Sporakowski (1968), Rosenman (1978), Rubin, Peplau ve Hill (1981) tarafından yapılan aşk tutumlarının incelendiği araştırmalarda, genel olarak erkek ve kadınların mantıklı aşk puanlarının ve romantik aşk puanlarından daha yüksek olduğu sonucu ulaşılmıştır. Cinsiyetleri karşılaştırdıklarında kadınların aşk tutumlarının erkeklerin aşk tutumlarından daha mantıklı, erkeklerin aşk tutumlarının kadınların aşk tutumlarından daha romantik olduğu bulunmuştur. Alanyazında değeri olan ve çok sık kullanılan Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği'nin geliştirildiği ve Lee'nin aşk kuramının temel alındığı bu araştırmada araştırma sonucuna göre, erkeklerin oyun gibi aşk puanlarının, kadınların da arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hendrick ve Hendrick, 1986). Aşka yönelik tutumlarını incelendiği diğer bir araştırmada ise, 391 üniversite öğrencisine Aşk Tutumları Ölçeği, Üçgen Aşk Teorisi Ölçeği, Tutkulu Aşk Ölçeği İlişki Puanlama Formu ve demografik bilgi formu uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Üçgen Aşk Teorisi ve İlişki Puanlama Formu arasında anlamlı ilişki vardır. Tutkulu aşk, yakınlık, kararsızlık, güvenli bağlanma alt boyutlarında ilişki tespit edilmiştir (Hendrick ve Hendrick, 1989). Farklı bir araştırma yapan bu araştırmacılar (Hendrick ve Hendrick, 1995), aşk ve cinselliğe ilişkin cinsiyet farklılıklarını ele aldıkları çalışmalarında, erkeklerin oyun gibi aşk puanlarının kadınların

puanlarından daha yüksek olduğunu, kadınların ise sahiplenici, mantıklı ve arkadaşça aşk puanlarının erkeklerin puanlarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Yapılan başka bir çalışmada da, kadınların tutkulu, mantıklı ve arkadaşça aşk puanlarının yüksek olduğu, erkeklerin oyun gibi, sahiplenici ve özgeci aşk puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Hendrick, Hendrick ve Dicke, 1998). Dion ve Dion (1993) tarafından yapılan araştırmada, kadınların arkadaşça aşk stili ve mantıklı aşk stili puanlarının erkeklerden daha fazla yüksek olduğu belirtilmiştir. Neto (1994) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin aşka yönelik tutumlarının incelendiği araştırmada görüşmüştür. Erkek öğrencilerin oyun gibi ve özgeci aşk puanlarının kadın öğrencilere göre yüksek olduğu gözlenmiştir.

Ayrıca aşk konusunda yapılan ilk çalışmalardan biri Kephart tarafından 1967 yıllında yapılmıştır. Üniversite öğrencilerin romantik deneyimlerinin incelendiği araştırmanın sonuçlarına göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla romantik deneyimlerinin olduğu ve evliliğe yaklaştıkça farkın azaldığı tespit edilmiştir (Akt: Lafçı, 2014).

Aşk stillerinin cinsiyet dışında diğer değişkenlerle nasıl ilişkili olduğuna yönelik yapılan alanyazın incelemesinde; mevcut ilişki durumu, ebeveyn yetiştirme tutumları, ebeveyn bağlanma stilleri, ilişki doyumu, ilişki süresi, yaşam doyumu, pozitif-negatif duygular, ilişki kalitesi, mizaç ve kişilik faktörleri, nesilleri arası ilişki gibi çeşitli faktörlerin olduğu gözlenmiştir (Driscol, Davis, ve Lipetz, 1972; Davis ve Mann-Latty, 1987; Dion ve Dion, 1993; Kirkpatrick ve Davis, 1994; Neto, 2001; Fricker ve Moore 2002; Hatfield ve Kim, 2004; Honari ve Saremi, 2015; Graham, 2011). Yapılan bu araştırmaların bazılarına yer verilmek gerekirse, örneğin; aşk stilleri ile ilişki kalitesi arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya, lisans öğrencisi olan 70 çift katılım göstermiştir. Araştırma sonuçlarına göre, tutkulu aşk ve özgeci aşk ile ilişki kalitesi arasında anlamlı ilişki bulunurken, oyun gibi aşk ile ilişki kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Katılımcıların sahiplenici aşk ve mantıklı aşk haricindeki tüm aşk stilleri benzer bulunmuştur (Davis ve Mann-Latty, 1987). Başka bir araştırmada, aşk stillerini üç kuşak kadın ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya, 48 kadın üniversite öğrencisi, bu öğrencilerin anneleri ve büyükanneleri katılmıştır. Katılımcılara Aşka ilişkin Tutumlar Ölçeği (LAS) kullanılmıştır. Araştırmaya göre, aşk stilleri nesiller arasında benzerlik göstermektedir. Ancak Tutkulu Aşk, Arkadaşça Aşk,

Mantıklı Aşk ve Özgeci Aşk için nesiller arasında ayrım bulunmuştur. Anneler büyükannelere göre daha az Mantıklı aşkı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Neto, 2001). Koreli ve ABD'li öğrencilerin aşk stilleri, yaşam doyumu ve pozitif-negatif duygular arasındaki ilişkilerin ele aldındığı araştırmaya göre, iki kültürde önemli ölçüde benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Kim ve Hatfield, 2004). Graham (2011) tarafından yapılan araştırmada, arkadaşça aşk stillinin ilişki doyumu ve ilişki süresi ile anlamlı ilişki olduğu ve sahiplenici aşk stilinin ilişki doyumu ve ilişki süresi ile anlamsız bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. İlişki doyumu, aşk stilleri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada, tutkulu aşk ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, oyuncu aşk ile kaçınan bağlanma stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Fricker ve Moore, 2002). Diğer bir araştırmada ise üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile sahiplenici aşk stili arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Bulgulara göre, güvensiz bağlanma stili ile sahiplenici aşk stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Güvenli bağlanma ile sahiplenici aşk stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Honari & Saremi, 2015).

Aşk stilleri ile cinsiyet ve diğer faktörlerin ele alındığı araştırmaların dışında kültürel farklılıkların da aşk stillerini etkilediği araştırmalara rastlanmaktadır. Bu bağlamda, Sprecher, ve diğerleri (1994) Amerika, Rus ve Japon örneklerinin aşk biçemlerini inceledikleri araştırmalarının sonunda, Amerikalı bireylerin daha fazla tutkulu aşk biçemine sahip oldukları, oyun gibi aşk ve sahiplenici aşk biçemlerinde ise Rus bireylerin daha fazla olduğu görülmüştür. ABD ve Rusya'da kadınların, Japonya'da erkeklerin sahiplenici aşk puanları daha yüksek bulunmuştur. Aşk ve bağlanmada etnik ve kültürel farklılıkların incelendiği bir diğer araştırmada, etnik köken ile tutkulu aşk ve arkadaşça aşk puanları arasında anlamlı bir farklı bulunmamıştır (Doherty, Hatfield, Thompson, ve Choo, 1994). ABD, Türkiye ve Hindistan'da romantik aşkın incelendiği araştırmada, üç ülkede yaşayan kadınların daha romantik olduğu bulunmuştur (Medora, Larson, Hortaçsu ve Dave, 2002).

2.4. Evlilik

Yakın ilişkiler bağlamında incelenen kavramlardan biri de evliliktir. Evlilik birbirinden farklı ilgi istek ve ihtiyaçlara sahip iki bireyin birlikte yaşamak, hayatı paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla kurdukları ilişkiler sistemi olarak tanımlanmaktadır (Fidanoğlu, 2007).

Evlilik, toplumu birçok yönden etkileyen kültürel bir olgudur ve resmi, duygusal, davranışsal, biyolojik yönleri olan bir sosyal sistemdir (Tutarel-Kışlak, 1999). Bu sosyal sistemde evli bireylerin beraberliklerinden yaşadıkları mutluluk ve hoşnutluk uyum olarak adlandırılır. Evlilik, onaylanmış bir birleşme ile birlikte, kültürün, aklın, inançların, düşüncelerin, bakış açılarının ve hayattan beklentilerin de birleşmesini kapsar (Gülererli, 2014). Evlilik, kültürler arasında farklı biçimlerde değişkenlikler gösterebilir olsa da tüm toplumlarda evrensel ve resmi şekilde kabul görmüş tek birliktelik şeklidir (Tarhan, 2012).

Evliliğe dair literatür incelemesinde birçok farklı tanım yapıldığı görülmüştür. Bu tanımlardan en dikkat çekici olanlara aşağıda yer verilmiştir:

Evlilik kurumlaşmış bir ilişkiler sistemi, bireyleri karı koca olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan, toplumsal yönden devletin kontrol hak ve yetkisi bulunan, yasal bir ilişki biçimidir. (Canel, 2007).

Evlilik bir toplumsal kurum ve sistem yükümlülükleri, görev, hak ve ayrıcalıklar, hem de bireysel ve toplumsal yapı olarak tanımlanmaktadır (Bird, 1994).

Evlilik, bireylerin mutluluğunu sağlayan ve kişiliklerinin gelişiminde önemli rol oynayan bir birimdir (Glenn, 1991).

Evlilik, bireylerin birbirlerine derin duygularla bağlandığı, birbirlerinin sevgi, bağılık, ait olma, mutlu olma gibi psikolojik ihtiyaçlarını karşıladıkları bir birim olarak tanımlanmaktadır (Framo, 1996).

Evlilik birlikteliği kararı; insan ömrünün büyük bir kısmını kapsayan önemli bir karardır. Bu sürecin kiminle geçirileceği, dolayısıyla eş tercihi önemlidir. Çünkü bu karar ile birlikte

kiminle yaşanılacağı, sürdürülecek olan yaşam şekli ve kimden çocuk sahibi olunacağı da kararlaştırılmış olur. Bu sürecin başlangıcındaki ortak hayat görüşü, amaç ve beklentiler ilişkideki uyum ve tatmini arttıracak olan en önemli etmenlerdir (Şenel, 2009).

2.5. Evlilik Tutumu

Tutum, kişilerin bir olay veya obje karşısında sergiledikleri duygu, düşünce ve davranış eğilimleridir (Smith, 1968). Diğer bir tanım ise, bir kişiye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir şekilde oluşturan eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 2003). Bir tutum, kişinin duygu, düşünce ve davranışlarını birbirleriyle uyumlu kılarak etkiler (Baykara-Pehlivan, 2008).

Tutumların oluşumunda birden fazla faktörün olduğu görülür. Birey için tutumlar, doğuştan sahip olunan değil sonradan öğrenilen eğilimlerdir. Bu tutumları ya kendi deneyimleriyle ya da etrafındaki diğer bireylerden kazanır. Ancak insan sosyal bir varlık olduğu için tutumlarını çoğunlukla sosyal çevresinden edinir. Bu bağlamda sosyalizasyon süreci ilk aile de başlar. Ebeveynler, çocukların oluşturdukları tutumların birinci kaynağıdır (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2015). Bu bağlamda bireyin aile içinde kazandığı deneyimler, evliliğe olan tutumlarının belirlenmesinde etkili faktörlerden en önemlisidir.

Evlilik tutumu, kişinin evlilik kurumuna ve gelecekteki kendi evlilik ilişkisine yüklediği anlam olarak tanımlanmaktadır (Willoughby, 2010). Evliliğe yönelik olumlu tutumlar evlilik kurumuna karşı olumlu inançları, evliliğe yönelik olumsuz tutumlar ise evlilik kurumuna karşı olumsuz inançları içermektedir (Soysal Öz, Uzbaş, & Aysan, 2016).

Genç bireylerin evlilik tutumlarını etki edecek birden fazla faktör vardır (Blagojevic, 1989). Bireylerin evlilik tutumlarını, aileleri, yakın çevresi, kitle iletişim araçları ve diğer kurumların içinde bulunduğu faktörlerin şekillendirmektedir (Blagojevic, 1989).

Evliliğe yönelik olumlu ya da olumsuz tutumların “kuşaklar arası aktarım" olarak nesilden nesile geçtiğini ifade edilmektedir (Pryor ve Rodgers, 2001). Bu bağlamda birey evlilik

tutumlarını nesilden nesile aktarım yoluyla, sosyal çevresini gözlem ve inceleme gibi yollarla öğrenir ve içselleştirerek evlilik tutumları geliştirebilir. Bu tutumların oluşmasında ilk basamak aile tarafından gerçekleştiği söylenebilir. Her ailenin kendine has dinamikleri vardır. Bu dinamikler, ailenin sosyal yaşantısı, aile içi roller, ebeveynlerin birbirleriyle iletişimi, dünya görüşlerine göre oluşmaktadır. Birey her duruma geliştirdiği tutumlar gibi evliliğe yönelik tutumlarını da ailesinden aktardıklarına göre geliştirmektedir.

Bireyin evliliğe yönelik tutumlarını etkileyen bazı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerden ilki cinsiyettir. Toplumsal rollerin, tutumların belirlenmesinde cinsiyet önemli bir etkiye sahiptir. Toplumsal davranış kalıplarına göre bireyin nasıl davranması gerektiği cinsiyet temellidir. Toplumsal davranış kalıplarına göre erkeklerin daha güçlü olmaları, aile geçimini sağlamaları, çevreleri üzerinde otorite sağlamaları beklenirken kadınlardan ise evin düzenini sağlamaları, ilişkiyi toparlayan taraf olmaları, sabırlı, ananç ve anlayışlı olmaları beklenmektedir (İmamoğlu, 1991). Değişen toplumlarla birlikte artık bu toplumsal davranış kalıpları da değişmek zorunda kalmıştır. Artık kadın-erkek eşitliği söylemi gündeme gelmiş, bununla beraber kadınlar sosyal alanda daha fazla yer edinmiştir (Akın ve Aydemir, 2007). Bu değişimler neticesinde, cinsiyet temelli olarak kadın erkek ilişkileri; evlilik ve evlilik tutumları da değişmiştir. Bu bağlamda bireylerin evliliğe yükledikleri anlamlar, evlilikten beklentileri, kısacası evlilik tutumları kadın- erkek açısından farklılaşmıştır. Braaten ve Rosen'in (1998) evlilik tutumlarına yönelik araştırmasında cinsiyete göre farklılıklar bulunmazken; Shurts (2004), Klein (2006), Shurts ve Myers'in (2012) evlilik tutumlarına yönelik araştırmalarında kadın üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur. Köroğlu'nun (2013) yapmış olduğu çalışmasında ise erkekelerin evlilik tutumlarına kadınlara göre daha olumlu olduğu bulunmuştur.

Cinsiyet faktörünün yanı sıra yaş faktörü de evlilik tutumlarını etkilemektedir. Edmundson (2005) yaşın üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarını etkilediğini ve evliliğe yönelik rolleri biçimlendirmede etkili bir değişken olduğunu belirmiştir.

Yapılan bir araştırma sonucunda yaş, genç yetişkinlerin evlilik beklentisinde önemli bir etken olarak görülmekle birlikte genç yetişkinlerin çoğunluğunun gelecekte evlenme hayali kurmakta olduğu tespit edilmiştir (Manning, Longmore ve Giordano, 2007). Bireyin evliliğe

hazır olup olmadığına dair faktörlerin evlenme için önemli olduğunu ve yaşın önemli bir sırada yer aldığı belirtilmektedir (Çaplı, 1992). Yaş, fiziksel ve zihinsel gelişim sürecinde etkili bir faktör olduğu için bireyin algı ve tutumunun değişmesinde ya da biçimlenmesinde önemli olabilmektedir (Arslan, 2019).

Cinsiyet ve yaş faktörlerinin yanı sıra eğitim düzeyi evlilik tutumunu etkileyen bir diğer faktördür. Evlenecek bireylerin eğitim düzeyleri arasında çok fark olması durumunda ilgi, ihtiyaç ve arkadaşlık gibi alanlarda anlaşmazlıklar doğar ve bunun sonucunda da bireyler arasında iletişim sorunu ortaya çıkmaktadır (Özgüven, 2000). Diğer bir ifadeyle, alınan eğitim bireyin hayata bakış açısını, beklenti ve amaçlarını, olaylar karşısında sergilediği davranışlarını şekillendirmektedir. Bu bağlamda evlenecek kişilerin eğitim düzeyleri arasında fark ne kadar az olursa, bireyler daha sağlıklı evliliğe sahip olurlar.

Diğer bir faktör ise, dindir. Toplumsal olaran önemli bir etkiye sahip olan din, bireyin hayata yüklediği anlamı, yaşayış şeklini etkileyebilir Evlilik çoğu dinlerde görülen ve önemli bir yere sahip olan bir ilişki biçimidir. Bu yüzden dinler, bireyleri evliliğe teşvik etmede önemli rol oynamaktadır (Mutlu, 2004). Özgüven'e (2000) göre, dini inançların etkilediği faktörler arasında yeme, içme ve eğlenme şekilleri, eşlerin yaşam tarzları, eşlerin tutumları bulunmaktadır.

Bireyin evliliğe ilişkin tutumlarını etkileyen diğer bir faktör sosyo-ekonomik durumdur. Ağdemir (1991) göre, cinsiyet farketmeksizin, bireyler ekonomik açıdan rahat bir yaşam sürmek için evlenmek istemektedirler. Ancak son yıllarda sosyo-ekonomik faktörlerin değişmesiyle, evlilik kurumu da değişmiştir. Bu faktörlerin değişmesinin en başında kadınların iş hayatına girmeleri ve maddi-manevi kazanç sağlamalarıyla beraber boşanma oranlarının artması ve evlenme oranlarının düşmesi gelmektedir (Thorthon ve Freedman, 1982). Cinsiyetlere göre bireylerin evlilikten beklentileri farklılık göstermektedir. Özgüven (2000) tarafından yapılan çalışmaya göre kadınlar için hem geliri yüksek hem de yüksek statülü bir birey ile evlilik yapmak önemli iken, erkekler için daha az önem taşımaktadır.

Evlilik tutumu yukarıda bahsedilen faktörlerin dışında; boşanmış aileden gelip gelmeme, ailevi etkenler, sağlık problemleri, evlilik dışı birlikte yaşama, kültürel etkenler gibi daha fazla durumdan etkilenmektedirler.

2.6. Evlilik Tutumuyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde, evlilik tutumlarına yönelik farklı değişkenlerle çalışıldığı, yurt içinde ve yurt dışında yapılan bazı araştırmalara yer verilmiştir.

2.6.1. Evlilik Tutumlarıyla İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Üniversite öğrencilerinin evlilik ve aileye yönelik tutumları konusunda yapılan araştırmaya, 155 erkek, 57 kadın toplam 212 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın genel olarak sonuçlarına göre genç yetişkinlerin seçimlerinde, aile ve sosyal çevre ve bunun eş seçimi, eşin seçim şekli, nikâh, düğün merasimi, kurulan ailenin yerleşim yeri ve aile türü, çocuk sayısı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Mutlu, 2004). Aile hayatı ve evliliğe yönelik tutumun incelendiği diğer bir araştırma, Gazioğlu (2006) tarafından 546 lisans ve tezsiz yüksek lisans öğrencisinin katılımıyla yapılmıştır. Buulgulara göre, cinsiyetler arasında farklı puanlara gözlenmiştir. Ayrıca evliğin dini zorluluk olduğu, evlilikte eşitliğin olmadığı ve boşanmanın günah olduğuna dair maddeler erkekler tarafında yüksek puan almıştır. Kadınlar ise evlilikte erkeğin yaşının büyük olması gerektiği, eşler arasında iş bölümün yapılması, eşlerin çalışıyor olması şeklindeki maddelere yüksek puan verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerinin incelendiği araştırmaya 523 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler, evlilik, hayatı sevilen biriyle paylaşmak için yapılmalıdır, evlilikte mutluluk eşlerin birbirlerine bağlılıklarıyla devam eder, çocukların sağlıklı kimlik kazanması için olmalıdır ve sağlıklı evliliklerde yıllar geçtikçe eşler birbirleriyle bütünleşir ifadelerine daha çok katılmışlardır. Öğrencilerin çoğunluğunun evliliğe yönelik neslin devamını sağlar, cinselliğin daha rahat yaşanmasını

sağlar ve daha düzenli bir hayat sağlar ifadelerine katıldıkları sonucuna varılmıştır (Ondaş, 2007). Üniversite öğrencilerinin evliliğe tutumlarının araştırıldığı başka bir çalışmada, öğrencilerin evliliğe atfettiği anlam incelenmiştir. Çalışmaya katılan gençler, evliliği yeni bir başlangıç ve düzenli bir hayat olarak açıklamışlardır (Kılıç ve diğerleri, 2007).

Üniversite son sınıfa giden öğrencilerin evlilik tutumlarının incelendiği araştırmaya, üniversite son sınıf öğrencisi ve bir ilişki içerisinde olan 70 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %7.1'i sevgilisi ile birlikte yaşamakta, %4.3'ü nişanlı ve %88.6'sı sözlüdür. Araştırmada en ideal evlenme yaşı 25-29 yaş aralığı olup, ideal eş adayında olması gereken özellikler eğitimli ve iyi huylu olmaları şekilde tespit edilmiştir. Ayrıca evliliğe karar verdikten sonra sonra aile onayının alınmasının uygun olduğu ve internet üzerinden tanışılarak gerçekleşen evliliklere yönelik bulgular yüksek bulunmuştur (Pınar, 2008).

Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları yönelik bir diğer araştırmaya göre öğrencilerin evliliğe ve aile hayatına yönelik tutumları cinsiyet ve sınıflara seviyelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Araştırmanın genel sonucu ise, üniversite öğrencilerinin evliliğe ve aile hayatına olumlu yaklaştıkları; kızların erkeklerden daha fazla, sınıf seviyelerine göre birinci sınıf öğrencilerinin daha geleneksel düşünce içinde olduğu tespit edilmiştir (Bener ve Günay, 2013).

Bayoğlu ve Atli (2014), İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri araştırması kapsamında yaşları 18 ile 26 arasında değişen toplam 696 üniversite öğrencinin katıldığı araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlara göre İnönü Evlilik Tutum Ölçeği'nin toplam varyansın 36% sını açıklayan tek faktörlü bir yapıda olduğu ve ölçeğin güvenirlik değerlerinin .87 ve .90 değerleri arasında olduğu tesipt edilmiştir.

Diğer bir çalışma üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile evlilik yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmaya 18-25 yaş aralığında 200 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin orta seviyede evlilik tutumuna sahip oldukları, cinsiyet ve yaş kategorisine göre evlilik tutumları bakımından anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir (Majidova, 2019).

2.6.2. Evlilik Tutumlarıyla İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Genç yetişkinlere yönelik olan aile içerisindeki çatışmaların, aile yapısının ve cinsiyetin evlilik tutumu ile ilişkisinin incelendiği araştırmada, ebeveynleri ayrılmamış 273 ve ebeveynleri ayrılmış 67 katılımcı yer almıştır. Araştırma sonuçlarına göre, aile içinde çatışma olan kişilerin evliliğe ilişkin tutumları olumsuz bulunmuş ve bu çatışmaların seviyesi arttıkça bireylerin evliliğe yönelik olumlu olmayan tutumları da artış göstermiştir (Jennings, Salts ve Smith, 1992).

Genç yetişkinlerin evlilik tutumu ile ebeveynin evlilik durumu ve ebeveyn çatışması arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik yapılan araştırmada, katılımcı olarak 231 anne-babası yakın zamanlarda boşanmış birey ve 213 anne-babası evli ve bir arada yaşayan birey dahil olmuştur. Araştırmada, anne-babası boşanmış bireylerin evlilik tutumlarının düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca araştırmada bireylerin evlenmek yerine evlilik dışı birlikte yaşamaya daha olumlu baktıkları tespit edilmiştir (Kozuch ve Cooney, 1995).

Diğer bir çalışma, genç yetişkin bireylerin evliliğe dair tutumları ve evliliğe ilişkin psikolojik hazırlığının incelenmesine yöneliktir. Katılımcı olarak 977 genç bireyin dahil olduğu araştırma bulgularına göre, aile içindeki ilişkiler ile evliliğe ilişkin tutum ve duygular arasında ilişki tespit edilmiştir. Buna göre aile içinde olumsuz ilişkiye sahip olan bireylerin evliliğe tutumları olumsuz yönde olduğu tespit edilmiştir (Larson ve diğerleri, 1998).

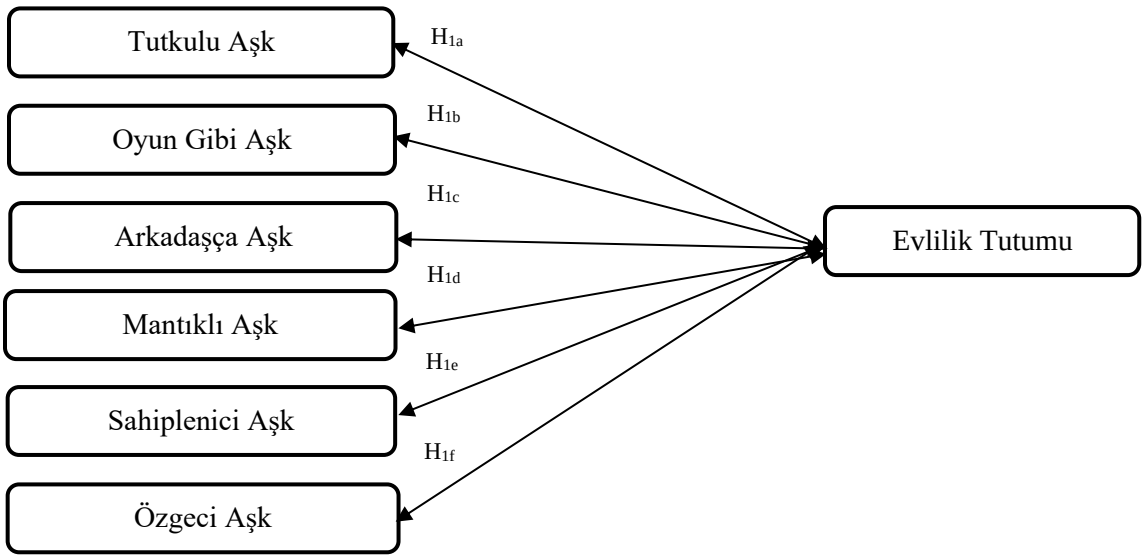
İlgili alanyazın incelendiğinde cinsiyet ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı araştırmalar yapılmıştır. Alqashan ve Alkandari tarafından 2010 yılında yapılan araştırma sonucuna göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla olumlu evlilik tutumları olduğu tespit edilmiştir (Akt: Soysal Öz, Uzbaş ve Aysan, 2016). Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarına yönelik yapılan çalışmada, kız öğrencilerin evlilik tutumlarının erkek öğrencilerin evlilik tutumlarına göre daha olumlu olduğu ve evlenmeye daha yakın oldukları belirlenmiştir (Servaty ve Weber, 2011). Valerian ve Memani tarafından 2003 yılında yapılan araştırma sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin evlilik tutumları arasında önemli bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (Soysal Öz, Uzbaş, ve Aysan, 2016).

Malezya'da genç bireylerin evliliğe yönelik tutumlarının incelendiği araştırmaya, toplamda 27 öğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre, bireylerin evliliğe yönelik tutumlarını, din, cinsel ve psikolojik ihtiyaçlar etkilemektedir. Dini buyrukların yerine getirebillmek için evliliğin ilk amacı olduğu belirtilmiştir. Bunların dışında sevdiğimiz kişiyle birlikte yaşama, cinsel doyum sağlama, mutlu olma gibi amaçlar da tespit edilmiştir (Manap ve diğerleri, 2013).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir etki olup olmadığının incelenmesi sebebiyle çalışma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla sayıda değişken arasındaki değişimin varlığını ya da düzeyini incelemeyi hedefleyen araştırma modelidir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenler arasında ilişkiler iki biçimde incelenmektedir. Bunlar; Korelasyon türü ilişkisel tarama ve karşılaştırma türü ilişkisel taramadır. Korelasyonel araştırma, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Araştırmanın hipotezleri aşağıda ve modeli Şekil 1'de verilmiştir:

Şekil 1. Araştırma Modeli

H_1 : Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1a} : Üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1b} : Üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1c} : Üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1d} : Üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1e} : Üniversite öğrencilerinin sahiplenici aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{1f} : Üniversite öğrencilerinin özgeci aşk stili ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın ana kütlesini, 2019 yılı Nisan-Mayıs aylarında İstanbul ilinde daha önce duygusal bir ilişi yaşamış ve şu anda duygusal ilişkisi olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan'a (2004) göre p=0.5 ve q=0.5 olasılıklarında, 0.5 örnekleme hatasıyla α=0.05 güven aralığında 1000000 üzerinde kişiden oluşan ana kütlede an en az 384 kişilik bir örneklem ile çalışılması gerekmektedir. Araştırma sürecinde 516 kişiye ulaşılmış ve 56 anketin eksik veri sebebiyle çalışmadan çıkarılması gerekmiştir. Araştırma örneklemi rastlantısal (tesadüfi) örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Rastlantısal (tesadüfi) örneklemde birey ve objelerin benzerlikleri ve farklılıkları eşittir (Aziz, 2015). Bu bağlamda araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde daha önce duygusal bir

ilişi yaşamış ve şu anda duygusal ilişkisi olan üniversite öğrencisi 440 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerinin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	247	56,14
	Erkek	193	43,86
Yaş	18-19 Yaş	59	13,41
	20-21 Yaş	150	34,09
	22 Yaş ve Üzeri	231	52,50
Fakülte	İşletme Fakültesi	65	14,77
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	10,68
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	6,82
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	23,18
	Eğitim Fakültesi	83	18,86
	Hukuk Fakültesi	49	11,14
	İletişim Fakültesi	26	5,91
	Tıp Fakültesi	38	8,64
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	99	22,50
	2. Sınıf	95	21,59
	3. Sınıf	85	19,32
	4. Sınıf	161	36,59
Toplam		440	100,00

Katılımcıların %56,14'i (n=247) kadın ve %43,86'i (n=193) erkektir. Öğrencilerin %13,41'i (n=59) 18-19 yaş, %34,09'i (n=150) 20-21 yaş ve %52,50'i (n=231) 22 yaş ve üzeridir. Öğrencilerin %14,77'i (n=65) İşletme Fakültesi, %10,68'i (n=47) Mühendislik–Mimarlık Fakültesi, %6,82'i (n=30) İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi, %23,18'i (n=102) İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi, %18,86'i (n=83) Eğitim Fakültesi, %11,14'i (n=49) Hukuk Fakültesi, %5,91'i (n=26) İletişim Fakültesi ve %8,64'i (n=38) Tıp Fakültesi öğrencisidir. Öğrencilerin %22,50'i (n=99) 1. sınıf, %21,59'i (n=95) 2. sınıf, %19,32'i (n=85) 3. sınıf ve %36,59'i (n=161) 4. sınıfta eğitimine devam etmektedir.

Katılımcıların duygusal yaşantılarına ilişkin bilgilerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Duygusal Yaşantılarına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısı	1-3 Kere	295	67,05
	4-6 Kere	91	20,68
	7 Kere ve Üzeri	54	12,27
Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresi	1-3 Hafta	30	6,82
	1-5 Ay	100	22,73
	6-11 Ay	117	26,59
	1-3 Yıl	143	32,50
	4 Yıl ve Üzeri	50	11,36
Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumu	Evet	252	57,27
	Hayır	188	42,73
Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımı	Arkadaşça-Dostça Bir İlişki	46	10,45
	Aşk Ve Tutku Dolu Bir İlişki	70	15,91
	Sadece Anın Yaşandığı Bir İlişki	21	4,77
	Evlilik Yolunda Bir İlişki	95	21,59
	Kararsız	20	4,55
	Şuan Duygusal Bir İlişkisi Yok	188	42,73
Evlilik Kararında Etkili Faktör ve Evlilikten Beklenti	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	63,41
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	19,09
	Kararsız	22	5,00
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	12,50
Toplam		440	100,00

Öğrencilerin %67,05'i (n=295) 1-3 kere, %20,68'i (n=91) 4-6 kere ve %12,27'i (n=54) 7 kere ve üzeri sayıda duygusal ilişki yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %6,82'i (n=30) yaşadığı duygusal ilişkilerin ortalama 1-3 hafta, %22,73'i (n=100) 1-5 ay, %26,59'i (n=117) 6-11 ay, %32,50'i (n=143) 1-3 yıl ve %11,36'i (n=50) 4 yıl ve üzeri sürdüğünü belirtmiştir. Katılımcıların %57,27'i (n=252) şuan duygusal bir ilişkisi olduğunu ve %42,73'i (n=188) olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %10,45'i (n=46) şuan yaşadığı ilişkiyi arkadaşça-dostça bir ilişki, %15,91'i (n=70) aşk ve tutku dolu bir ilişki, %4,77'i (n=21) sadece anın yaşandığı bir ilişki, %21,59'i (n=95) evlilik yolunda bir ilişki olarak tanımlamakta ve %4,55'i (n=20)

kararsız olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %63,41'i (n=279) evlilikten beklentisinin sevilen insanla bir ömür birlikte olma, %19,09'i (n=84) düzenli bir aile hayatı kurma olduğunu, %5,00'i (n=22) kararsız olduğunu ve %12,50'i (n=55) evlilikten beklentisinin olmadığını belirtmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler online ve yüz yüze olarak Kişisel Bilgi Formu, Aşk Stilleri Ölçeği ve İnönü Evlilik Tutum Ölçeğinin yer aldığı anket formunun bireylere ulaştırılması ile toplanmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada, çalışmaya etkisi olacak değişkenler adına bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından amaca uygun olarak belirlenen sorulardan yola çıkarak düzenlenmiştir. Form cinsiyet, yaş, fakülte, sınıf düzeyi, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısı, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresi, şuan duygusal bir ilişkisi olma durumu, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımı ile evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklentilere yönelik çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2. Aşk Stilleri Ölçeği

Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Formu (LAS) insanların ikili ilişkilerindeki aşk biçimlerini belirlemek amacıyla, Lee'nin (1973) aşk sınıflandırması temel alınarak Hendrick, Hendrick ve Dicke (1998) tarafından geliştirilmiştir. Tutkulu aşk, özgeci aşk, sahiplenici aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk olmak üzere altı farklı aşk biçimini ölçmektedir. LAS her bir aşk biçimini ölçmeye yönelik dört madde olmak üzere toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin; 8, 12, 16 ve 23. maddeleri "tutkulu aşk"; 2, 3, 17 ve 19. maddeleri

“oyun gibi aşk”; 7, 14, 22 ve 24. maddeleri “arkadaşça aşk”; 5, 11, 18 ve 20. maddeleri “mantıklı aşk”; 1, 6, 10 ve 15. maddeleri “sahiplenici aşk”; ve son olarak da 4, 9, 13 ve 21. maddeleri “özgeci aşk” ı ölçmektedir. Katılımcılar “Kesinlikle yanlış” 1 işaretlemeleri durumunda 1 puan alırlarken, “Yanlış” için 2, “Kararsızım” için 3, “Doğru” için 4 ve “Kesinlikle doğru” için 5 puan almaktadırlar. Ölçekten altı ayrı puan elde edilmekte ve her bir alt ölçek için en az 4, en fazla 20 puan alınmaktadır. Ölçek Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından Türkçe’ ye çevrilmiştir. LAS: Kısa Formu’ nun faktör analizlerine bağlı olarak elde edilen dört maddeden oluşan alt ölçeklerinin, Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları tüm çalışmalarda, her bir alt boyut dikkate alındığında, .62 ile .88 arasında değişmektedir.

3.3.3. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği

Bayoğlu ve Atli (2014) tarafından geliştirilen “İnönü Evlilik Tutum Ölçeği’’ (İETÖ) 21 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Bireylerin evliliğe ilişkin tutumlarını ortaya koymak amacıyla geliştirilen İETÖ, hiç katılmıyorum ile tamamen katılıyorum biçiminde derecelendirilen beşli likert tipinde bir ölçme aracıdır (Bayoğlu ve Atli, 2014). İETÖ’nün güvenirliğine ilişkin çalışmalarda ise iç tutarlılık katsayısı .90, Spearman Brown Testi Yarılama Testi .88 olarak bulunmuştur. İETÖ’nün puanlaması 1= Hiç katılmıyorum, 2= Nadiren katılıyorum, 3= Biraz katılıyorum, 4= Katılıyorum ve 5= Kesinlikle katılıyorum şeklinde olup ölçekten en az 21 ve en fazla 105 puan alınmaktadır. Ölçekten yüksek puanların alınması evliliğe ilişkin tutumun yüksek olduğunun göstergesidir (Bayoğlu ve Atli, 2014).

3.4. Veri Analizi

Verilerin istatistiksel analizleri Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS) 22 kullanılarak yapılmıştır. Aşk Stilleri Ölçeği çok boyutlu olup, toplam bir puan ölçümü söz konusu olmadığından ötürü her bir boyut ayrı bir olguyu saptadığı için Açıklayıcı Faktör Analizi söz konusu boyutların kapsadığı soru kümelerine ayrı ayrı uygulanmıştır. Araştırma

kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Tutkulu Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Tutkulu Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	Faktör Yükleri
A8	,591	,769
A23	,575	,758
A16	,570	,755
A12	,592	,769
KMO		,732
Açıklanan Toplam Varyans %		58,19
Bartlett Testi		,000

Tablo 3'deki verilere göre KMO ,732>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir ($p<,001$). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %58,19 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstaslara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Oyun Gibi Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Oyun Gibi Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	Faktör Yükleri
A3	,691	,832
A19	,441	,664
A2	,744	,863
A17	,369	,608
KMO		,618
Açıklanan Toplam Varyans %		56,15
Bartlett Testi		,000

Tablo 4'deki verilere göre KMO ,618>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %56,15 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Arkadaşça Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Arkadaşça Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	**Faktör Yükleri**
A22	,664	,815
A7	,586	,766
A24	,457	,676
A14	,718	,847
KMO		,771
Açıklanan Toplam Varyans %		60,65
Bartlett Testi		,000

Tablo 5'deki verilere göre KMO ,771>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %60,65 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Mantıklı Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Mantıklı Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	Faktör Yükleri
A5	,507	,712
A20	,704	,839
A11	,506	,712
A18	,576	,759
KMO		,738
Açıklanan Toplam Varyans %		57,32
Bartlett Testi		,000

Tablo 6'daki verilere göre KMO ,732>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %57,32 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Sahiplenici Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Sahiplenici Aşk Boyutuna Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	Faktör Yükleri
A1	,711	,843
A10	,602	,776
A6	,432	,657
A15	,459	,678
KMO		,707
Açıklanan Toplam Varyans %		55,09
Bartlett Testi		,000

Tablo 7'deki verilere göre KMO ,707>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin

faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %55,09 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden Aşk Stilleri Ölçeğinin Özgeci Aşk alt boyutu için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Özgeci Aşk Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	**Faktör Yükleri**
A21	,594	,771
A9	,691	,831
A13	,646	,804
A4	,581	,762
KMO		,769
Açıklanan Toplam Varyans %		62,80
Bartlett Testi		,000

Tablo 8'deki verilere göre KMO ,769>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu alt boyuta ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek alt boyutu tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %62,80 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçek alt boyutunun bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Araştırma kullanılan ölçeklerden İnönü Evlilik Tutum Ölçeği için gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. İnönü Evlilik Tutum Ölçeğine Yönelik AFA Sonuçları

	Ortak Etken Varyans Oranı	Faktör Yükleri
B1	,357	,597
B2	,493	,702
B3	,492	,702
B4	,551	,742
B5	,527	,726
B6	,525	,725
B7	,476	,690
B8	,375	,525
B9	,532	,730
B10	,393	,627
B11	,375	,487
B12	,378	,614
B13	,487	,698
B14	,376	,525
B15	,360	,600
B16	,428	,655
B17	,326	,571
B18	,350	,591
B19	,442	,665
B20	,434	,658
B21	,500	,707
KMO		,934
Açıklanan Toplam Varyans %		42,09
Bartlett Testi		,000

Tablo 9'daki verilere göre KMO ,934>,500 şeklinde saptanmış ve araştırma örnekleminin yeterli olduğunu göstermiştir. Bartlett's küresellik testi söz konusu ölçeğe ait ifadelerin faktörel yapıda incelenmeye uygun derecede ilişki gösterdiğini göstermiştir (*p<,001*). Ortak etken varyans oranının .300'ün üzerinde olması tüm ifadelerin faktör analizi içerinde tutulmasının uygun olduğunu göstermiştir. Ölçeğin tek boyutlu olarak anlamlı bir bütün oluşturmuş ve ilgili maddelerin açıkladığı toplam varyans %42,09 olarak tespit edilmiştir. Toplam açıklanan varyans değeri istatistiksel olarak gerekli görülen %40'ın üstünde (Karagöz, 2016) olup gerekli kıstarlara uygundur. Bu bağlamda ölçeğin bu araştırmada kullanılması için gereken düzeyde geçerli olduğunu görülmüştür. Analiz aşamasına

başlamadan önce ölçeklerin güvenilirlikleri iç tutarlılık katsayısı ile ölçülmüştür. İç tutarlılık katsayıları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Ölçek ve Boyutlarının İç Tutarlılık Katsayıları

	α	**Madde Sayısı**
Aşk Stilleri Ölçeği	,78	24
Tutkulu Aşk	,76	4
Oyun Gibi Aşk	,73	4
Arkadaşça Aşk	,78	4
Mantıklı Aşk	,74	4
Sahiplenici Aşk	,72	4
Özgeci Aşk	,80	4
İnönü Evlilik Tutum Ölçeği	,93	21

Tablo 10'da yer alan bilgilere göre tüm ölçeklerin ve alt boyutlarının çoğunluğunun iç tutarlılık düzeyinin yeterli güvenilirlikte olduğu görülmektedir (α > ,70). Normalliğin çarpıklık ve basıklık ölçütleri olan betimsel metodlarla test edilmesi oldukça yaygın bir yoldur (Gürbüz ve Şahin, 2016). Sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Değişkenlerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Çarpıklık		Basıklık	
	İstatistik	**Std. Hata**	**İstatistik**	**Std. Hata**
Tutkulu Aşk	-,510	,116	,078	,232
Oyun Gibi Aşk	,490	,116	-,536	,232
Arkadaşça Aşk	-,015	,116	-,692	,232
Mantıklı Aşk	,041	,116	-,364	,232
Sahiplenici Aşk	-,007	,116	-,554	,232
Özgeci Aşk	,053	,116	-,618	,232
Evlilik Tutumu	-,698	,116	,820	,232

Tablo 11'de verilerin çarpıklık ve basıklık indekslerinin istatistikleri incelendiğinde ise tüm değişkenlerin değerlerinin -3 ve +3 aralığında olduğu ve buna göre normal dağılım gösterdikleri belirlenmiştir (Turanlı, Cengiz ve Bozkır, 2012). Bu noktada verilerin çözümlenmesinde parametrik analiz tekniklerinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmada Bağımsız Örneklem t-Testi, ANOVA, Pearson Korelasyon Analizi kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde uygulanan analiz yöntemleri sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasının İncelenmesi

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Aşk Stillerinin Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Cinsiyet		n	ort.	ss	t	sd	p
Tutkulu Aşk	Kadın	247	13,96	3,67	-1,649	438	,100
	Erkek	193	14,51	3,26			
Oyun Gibi Aşk	Kadın	247	8,37	3,68	-5,418	438	,000
	Erkek	193	10,35	3,96			
Arkadaşça Aşk	Kadın	247	11,64	4,42	-1,135	438	,257
	Erkek	193	12,09	3,80			
Mantıklı Aşk	Kadın	247	12,67	4,09	,540	438	,589
	Erkek	193	12,47	3,80			
Sahiplenici Aşk	Kadın	247	12,34	4,07	,251	438	,802
	Erkek	193	12,25	3,79			
Özgeci Aşk	Kadın	247	10,95	3,90	-6,332	438	,000
	Erkek	193	13,23	3,53			

Tablo 12'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($t_{(438)}$= -1,649; $p > ,05$), arkadaşça aşk ($t_{(438)}$= -1,135; $p > ,05$), mantıklı aşk ($t_{(438)}$= ,540; $p > ,05$) ve sahiplenici aşk ($t_{(438)}$= ,251; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($t_{(438)}$= -5,418; $p < ,001$) ve özgeci aşk ($t_{(438)}$= -6,332; $p < ,001$) stilinde yaşama düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre erkek

üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi kadınlara kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, yaşa göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 13'da verilmiştir.

Tablo 13. Aşk Stillerinin Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Yaş		n	ort.	ss	F	sd	p	Dunnet T3
Tutkulu Aşk	18-19 Yaş	59	14,59	3,66	,451	2-437	,637	
	20-21 Yaş	150	14,19	3,21				
	22 Yaş ve Üzeri	231	14,11	3,64				
Oyun Gibi Aşk	18-19 Yaş	59	7,59	3,86	8,175	2-437	,000	3>2>1
	20-21 Yaş	150	9,00	3,82				
	22 Yaş ve Üzeri	231	9,81	3,88				
Arkadaşça Aşk	18-19 Yaş	59	12,22	4,56	1,392	2-437	,250	
	20-21 Yaş	150	11,39	4,18				
	22 Yaş ve Üzeri	231	12,03	4,04				
Mantıklı Aşk	18-19 Yaş	59	10,97	3,58	5,799	2-437	,003	2,3>1
	20-21 Yaş	150	12,84	3,70				
	22 Yaş ve Üzeri	231	12,83	4,13				
Sahiplenici Aşk	18-19 Yaş	59	12,53	3,69	1,094	2-437	,336	
	20-21 Yaş	150	12,62	4,21				
	22 Yaş ve Üzeri	231	12,04	3,84				
Özgeci Aşk	18-19 Yaş	59	12,34	3,76	3,126	2-437	,045	1,3>2
	20-21 Yaş	150	11,31	3,72				
	22 Yaş ve Üzeri	231	12,27	4,02				

Tablo 13'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(2-437)}$= ,451; $p > ,05$), arkadaşça aşk ($F_{(2-437)}$= 1,392; $p > ,05$) ve sahiplenici aşk ($F_{(2-437)}$= 1,094; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşa göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($F_{(2-437)}$= 8,175; $p < ,001$), mantıklı aşk ($F_{(2-437)}$= 5,799; $p < ,01$) ve özgeci aşk ($F_{(2-437)}$= 3,126; $p < ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşa göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre 20 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve mantıklı aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi 18-

19 yaş arası öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Buna ek olarak 18-19 yaş arası ile 22 yaş ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi 20-21 yaş arası öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, fakülteye göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14. Aşk Stillerinin Fakülteye Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

	Fakülte	n	ort.	ss	F	sd	p
Tutkulu Aşk	İşletme Fakültesi	65	14,22	4,21	,447	7-432	,872
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	14,23	3,34			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	13,77	3,11			
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	13,95	3,44			
	Eğitim Fakültesi	83	14,58	3,11			
	Hukuk Fakültesi	49	14,53	3,27			
	İletişim Fakültesi	26	13,62	3,57			
	Tıp Fakültesi	38	14,32	4,01			
Oyun Gibi Aşk	İşletme Fakültesi	65	9,12	4,11	1,238	7-432	,280
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	10,06	4,12			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	9,27	4,23			
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	9,04	3,72			
	Eğitim Fakültesi	83	9,43	3,40			
	Hukuk Fakültesi	49	9,84	4,42			
	İletişim Fakültesi	26	9,04	4,46			
	Tıp Fakültesi	38	7,84	3,53			
Arkadaşça Aşk	İşletme Fakültesi	65	11,31	4,43	,909	7-432	,500
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	11,45	4,14			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	11,20	3,14			
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	12,02	4,30			
	Eğitim Fakültesi	83	12,43	3,47			
	Hukuk Fakültesi	49	12,53	4,61			
	İletişim Fakültesi	26	11,62	4,46			
	Tıp Fakültesi	38	11,21	4,60			
Mantıklı Aşk	İşletme Fakültesi	65	13,51	4,75	1,448	7-432	,184
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	12,79	3,48			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	12,10	4,07			
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	12,59	4,14			

	Eğitim Fakültesi	83	11,94	3,49			
	Hukuk Fakültesi	49	13,16	3,83			
	İletişim Fakültesi	26	11,31	2,59			
	Tıp Fakültesi	38	12,63	4,16			
	İşletme Fakültesi	65	12,51	3,56			
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	12,81	3,55			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	11,50	3,89			
Sahiplenici Aşk	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	11,74	4,27	,953	7-432	,465
	Eğitim Fakültesi	83	12,30	3,70			
	Hukuk Fakültesi	49	13,10	3,87			
	İletişim Fakültesi	26	12,04	4,66			
	Tıp Fakültesi	38	12,63	4,31			
	İşletme Fakültesi	65	11,71	3,92			
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	13,32	3,73			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	11,23	4,02			
Özgeci Aşk	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	11,44	3,69	1,721	7-432	,102
	Eğitim Fakültesi	83	12,28	3,86			
	Hukuk Fakültesi	49	12,37	3,59			
	İletişim Fakültesi	26	12,31	4,57			
	Tıp Fakültesi	38	11,11	4,32			

Tablo 14'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(7-432)}$= ,447; $p > ,05$), oyun gibi aşk ($F_{(7-432)}$= 1,238; $p > ,05$), arkadaşça aşk ($F_{(7-432)}$= ,909; $p > ,05$), mantıklı aşk ($F_{(7-432)}$= 1,448; $p > ,05$), sahiplenici aşk ($F_{(7-432)}$= ,953; $p > ,05$) ve özgeci aşk ($F_{(7-432)}$= 1,721; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde fakülteye göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. Aşk Stillerinin Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Sınıf Düzeyi		n	ort.	ss	F	sd	p	LSD
Tutkulu Aşk	1. Sınıf	99	14,12	3,50	,643	3-436	,587	
	2. Sınıf	95	14,37	3,58				
	3. Sınıf	85	13,78	3,34				
	4. Sınıf	161	14,38	3,55				
Oyun Gibi Aşk	1. Sınıf	99	8,61	4,29	3,134	3-436	,025	3,4>1,2
	2. Sınıf	95	8,59	3,59				
	3. Sınıf	85	9,65	3,84				
	4. Sınıf	161	9,79	3,84				
Arkadaşça Aşk	1. Sınıf	99	11,67	4,54	,440	3-436	,725	
	2. Sınıf	95	12,23	4,09				
	3. Sınıf	85	11,59	3,99				
	4. Sınıf	161	11,84	4,07				
Mantıklı Aşk	1. Sınıf	99	12,40	3,85	,275	3-436	,844	
	2. Sınıf	95	12,38	4,02				
	3. Sınıf	85	12,79	4,37				
	4. Sınıf	161	12,70	3,79				
Sahiplenici Aşk	1. Sınıf	99	12,96	4,02	1,516	3-436	,210	
	2. Sınıf	95	12,36	3,83				
	3. Sınıf	85	11,78	4,05				
	4. Sınıf	161	12,14	3,90				
Özgeci Aşk	1. Sınıf	99	11,75	3,79	,681	3-436	,564	
	2. Sınıf	95	12,35	4,00				
	3. Sınıf	85	11,59	3,89				
	4. Sınıf	161	12,03	3,94				

Tablo 15'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(3-436)}$= ,643; $p > ,05$), arkadaşça aşk ($F_{(3-436)}$= ,440; $p > ,05$), mantıklı aşk ($F_{(3-436)}$= ,275; $p > ,05$), sahiplenici aşk ($F_{(3-436)}$= 1,516; $p > ,05$) ve özgeci aşk ($F_{(3-436)}$= ,681; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($F_{(3-436)}$= 3,134; $p < ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre 3. ve 4. sınıfta olan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi 1. ve 2. sınıfta olan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Aşk Stillerinin Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısı		n	ort.	ss	F	sd	p	LSD
Tutkulu Aşk	1-3 Kere	295	14,25	3,60	,618	2-437	,540	
	4-6 Kere	91	13,87	3,41				
	7 Kere ve Üzeri	54	14,48	3,12				
Oyun Gibi Aşk	1-3 Kere	295	8,60	3,75	14,704	2-437	,000	3>2>1
	4-6 Kere	91	10,02	4,02				
	7 Kere ve Üzeri	54	11,39	3,73				
Arkadaşça Aşk	1-3 Kere	295	11,94	4,24	,942	2-437	,391	
	4-6 Kere	91	11,96	4,13				
	7 Kere ve Üzeri	54	11,11	3,73				
Mantıklı Aşk	1-3 Kere	295	12,69	4,13	,478	2-437	,620	
	4-6 Kere	91	12,47	3,46				
	7 Kere ve Üzeri	54	12,15	3,84				
Sahiplenici Aşk	1-3 Kere	295	12,42	4,00	1,003	2-437	,367	
	4-6 Kere	91	12,35	3,83				
	7 Kere ve Üzeri	54	11,59	3,85				
Özgeci Aşk	1-3 Kere	295	12,11	4,03	,822	2-437	,440	
	4-6 Kere	91	11,54	3,74				
	7 Kere ve Üzeri	54	11,76	3,49				

Tablo 16'da sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(2-437)}$= ,618; $p > ,05$), arkadaşça aşk ($F_{(2-437)}$= ,942; $p > ,05$), mantıklı aşk ($F_{(2-437)}$= ,478; $p > ,05$), sahiplenici aşk ($F_{(2-437)}$= 1,003; $p > ,05$) ve özgeci aşk ($F_{(2-437)}$= ,822; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($F_{(2-437)}$= 14,704; $p < ,001$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre 4 ve üzeri sayıda ilişki yaşamış olan

üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi daha önce 1-3 kere ilişki yaşamış olan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17. Aşk Stillerinin Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresi		n	ort.	ss	F	sd	p	LSD
	1-3 Hafta	30	11,77	3,32				
	1-5 Ay	100	13,70	3,48				
Tutkulu Aşk	6-11 Ay	117	14,32	3,05	6,726	4-435	,000	5>2,3,4>1
	1-3 Yıl	143	14,48	3,53				
	4 Yıl ve Üzeri	50	15,60	3,77				
	1-3 Hafta	30	10,30	4,09				
	1-5 Ay	100	8,75	4,05				
Oyun Gibi Aşk	6-11 Ay	117	9,35	3,82	1,736	4-435	,141	
	1-3 Yıl	143	9,55	3,78				
	4 Yıl ve Üzeri	50	8,42	4,09				
	1-3 Hafta	30	9,93	3,68				
	1-5 Ay	100	11,69	4,00				
Arkadaşça Aşk	6-11 Ay	117	11,68	4,11	2,673	4-435	,032	5>2,3,4>1
	1-3 Yıl	143	12,10	4,32				
	4 Yıl ve Üzeri	50	12,92	4,10				
	1-3 Hafta	30	12,73	4,21				
	1-5 Ay	100	12,64	4,14				
Mantıklı Aşk	6-11 Ay	117	12,59	3,56	1,967	4-435	,099	
	1-3 Yıl	143	12,06	3,92				
	4 Yıl ve Üzeri	50	13,86	4,29				
	1-3 Hafta	30	10,90	4,31				
	1-5 Ay	100	12,65	4,09				
Sahiplenici Aşk	6-11 Ay	117	12,38	3,77	1,223	4-435	,300	
	1-3 Yıl	143	12,38	3,71				
	4 Yıl ve Üzeri	50	12,04	4,44				
	1-3 Hafta	30	10,60	3,56				
	1-5 Ay	100	11,81	4,11				
Özgeci Aşk	6-11 Ay	117	11,79	3,58	1,466	4-435	,212	
	1-3 Yıl	143	12,38	3,96				
	4 Yıl ve Üzeri	50	12,20	4,16				

Tablo 17'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($F_{(4-435)}$= 1,736; $p > ,05$), mantıklı aşk ($F_{(4-435)}$= 1,967; $p > ,05$), sahiplenici aşk ($F_{(4-435)}$= 1,223; $p > ,05$) ve özgeci aşk ($F_{(4-435)}$= 1,466; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(4-435)}$= 6,726; $p < ,001$) ve arkadaşça aşk ($F_{(4-435)}$= 2,673; $p < ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre ortalama ilişki süresi 4 yıl ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi ortalama ilişki süresi 3 yıl ve altında olan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. Aşk Stillerinin Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumu		n	ort.	ss	t	sd	p
Tutkulu Aşk	Evet	252	15,10	3,53	6,478	438	,000
	Hayır	188	13,01	3,09			
Oyun Gibi Aşk	Evet	252	9,24	3,92	,035	438	,972
	Hayır	188	9,23	3,94			
Arkadaşça Aşk	Evet	252	12,44	4,27	3,583	438	,000
	Hayır	188	11,03	3,88			
Mantıklı Aşk	Evet	252	12,29	4,18	-1,821	438	,069
	Hayır	188	12,98	3,61			
Sahiplenici Aşk	Evet	252	12,38	4,01	,459	438	,646
	Hayır	188	12,20	3,88			
Özgeci Aşk	Evet	252	12,54	3,97	3,720	438	,000
	Hayır	188	11,16	3,68			

Tablo 18'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini oyun gibi aşk ($t_{(438)}$= ,035; $p > ,05$), mantıklı aşk ($t_{(438)}$= -1,821; $p > ,05$) ve sahiplenici aşk ($t_{(438)}$= ,459; $p > ,05$) stilinde yaşama düzeylerinde şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre anlamlı

farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($t_{(438)}$= 6,478; $p < ,001$), arkadaşça aşk ($t_{(438)}$= 3,583; $p < ,001$) ve özgeci aşk ($t_{(438)}$= 3,720; $p < ,001$) stilinde yaşama düzeylerinde şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre anlamlı farklılaşma olduğunu gözlenmiştir. Bulgulara göre şuan duygusal bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi şuan ilişkisi olmayan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımına göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Aşk Stillerinin Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımı		n	ort.	ss	F	sd	p	Dunnet T3
Tutkulu Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	13,67	3,23	21,216	5-434	,000	2,4>1,3,6>5
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	16,29	2,83				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	13,57	2,66				
	Evlilik Yolunda	95	16,01	3,32				
	Kararsız	20	11,45	4,20				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	13,01	3,09				
Oyun Gibi Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	7,98	3,36	3,754	5-434	,002	3,5>2,4,6>1
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	9,37	3,72				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	11,43	3,65				
	Evlilik Yolunda	95	8,83	4,00				
	Kararsız	20	11,35	4,25				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	9,23	3,94				
Arkadaşça Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	12,83	3,41	6,313	5-434	,000	1,4>2,3,6>5
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	12,09	4,33				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	11,10	4,18				
	Evlilik Yolunda	95	13,41	4,39				
	Kararsız	20	9,65	3,94				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	11,03	3,88				
Mantıklı Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	11,50	3,68	2,877	5-434	,014	4,6>1,2,3,5
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	11,90	4,44				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	11,43	3,26				
	Evlilik Yolunda	95	13,32	4,14				
	Kararsız	20	11,45	4,74				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	12,98	3,61				
Sahiplenici Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	11,26	4,07	2,624	5-434	,024	2>1,3,4,5,6
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	13,70	3,56				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	12,52	4,30				
	Evlilik Yolunda	95	12,01	4,07				
	Kararsız	20	11,90	3,92				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	12,20	3,88				
Özgeci Aşk	Arkadaşça-Dostça	46	10,98	4,23	6,005	5-434	,000	2,4>3>1,5,6
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	13,17	3,51				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	12,38	2,40				
	Evlilik Yolunda	95	13,19	4,05				
	Kararsız	20	11,00	4,68				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	11,16	3,68				

Tablo 19'da sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(5-434)}$= 21,216; $p < ,001$), oyun gibi aşk ($F_{(5-434)}$= 3,754; $p < ,01$), arkadaşça aşk ($F_{(5-434)}$= 6,313; $p < ,001$), mantıklı aşk ($F_{(5-434)}$= 2,877; $p < ,05$), sahiplenici aşk ($F_{(5-434)}$= 2,624; $p <$

,05) ve özgeci aşk ($F_{(5\text{-}434)}$= 6,005; p < *,001*) stilinde yaşama düzeylerinde şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımına göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Buna ek olarak şuanki duygusal ilişkisini "Sadece Anın Yaşandığı" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Ayrıca şuanki duygusal ilişkisini "Arkadaşça-Dostça" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Buna ek olarak şuanki duygusal ilişkisini "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Ayrıca şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Aşk Stilleri Ölçeğinden elde edilen alt boyut puanlarına ilişkin ortalamalarda, evlilik kararında etkili faktörler ve evlilikten beklentilere göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. Aşk Stillerinin Evlilik Kararında Etkili Faktörler ve Evlilikten Beklentilere Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Evlilik Kararında Etkili Faktör ve Evlilikten Beklenti		n	ort.	ss	F	sd	p	Dunnet T3
Tutkulu Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	14,53	3,65	3,451	3-436	,017	1>2,3>4
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	14,07	2,85				
	Kararsız	22	13,59	2,59				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	12,96	3,71				
Oyun Gibi Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	8,91	3,91	2,957	3-436	,032	3>1,2,4
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	9,27	3,76				
	Kararsız	22	10,86	2,95				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	10,16	4,32				
Arkadaşça Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	11,95	4,19	,515	3-436	,672	
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	11,94	3,80				
	Kararsız	22	11,59	3,25				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	11,22	4,86				
Mantıklı Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	12,54	4,01	1,335	3-436	,262	
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	13,23	3,33				
	Kararsız	22	12,36	3,84				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	11,89	4,55				
Sahiplenici Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	12,54	3,81	2,837	3-436	,038	1,2,3>4
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	12,49	4,07				
	Kararsız	22	12,18	3,55				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	10,87	4,38				
Özgeci Aşk	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	12,23	3,81	2,198	3-436	,088	
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	11,76	3,97				
	Kararsız	22	10,27	4,17				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	11,47	4,05				

Tablo 20'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; bireylerin romantik ilişkilerini arkadaşça aşk ($F_{(3-436)}$= ,515; p > ,05), mantıklı aşk ($F_{(3-436)}$= 1,335; p > ,05) ve özgeci aşk ($F_{(3-436)}$= 2,198; p > ,05) stilinde yaşama düzeylerinde evlilik kararında etkili faktörler ve evlilikten beklentilere göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk ($F_{(3-436)}$= 3,451; p < ,05), oyun gibi aşk ($F_{(3-436)}$= 2,957; p < ,05) ve sahiplenici aşk ($F_{(3-436)}$= 2,837; p < ,05) stilinde yaşama düzeylerinde evlilik kararında etkili faktörler ve evlilikten beklentilere göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre evlilikten beklentisi "Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma" ve "Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma" olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

4.2. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasının İncelenmesi

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Evlilik Tutumunun Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Cinsiyet		n	ort.	ss	t	sd	p
Evlilik Tutumu	Kadın	247	77,32	15,75	-1,697	438	,090
	Erkek	193	79,81	14,57			

Tablo 21'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($t_{(438)}$= -1,697; p > ,05) gösterme düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, yaşa göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. Evlilik Tutumunun Yaşa Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Yaş		n	ort.	ss	F	sd	p
Evlilik Tutumu	18-19 Yaş	59	77,12	16,09	,343	2-437	,710
	20-21 Yaş	150	79,05	14,31			
	22 Yaş ve Üzeri	231	78,33	15,71			

Tablo 22'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(2-437)}$= ,343; $p > ,05$) gösterme düzeylerinde yaşa göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, fakülteye göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 23'da verilmiştir.

Tablo 23. Evlilik Tutumunun Fakülteye Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Fakülte		n	ort.	ss	F	sd	p
Evlilik Tutumu	İşletme Fakültesi	65	77,94	17,66	1,356	7-432	,222
	Mühendislik–Mimarlık Fakültesi	47	78,11	13,65			
	İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	30	71,53	17,33			
	İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat Fakültesi	102	78,71	14,92			
	Eğitim Fakültesi	83	79,92	13,07			
	Hukuk Fakültesi	49	81,49	12,11			
	İletişim Fakültesi	26	76,42	18,05			
	Tıp Fakültesi	38	78,37	17,46			

Tablo 23'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(7-432)}$= 1,356; $p > ,05$) gösterme düzeylerinde fakülteye göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24. Evlilik Tutumunun Sınıf Düzeyine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Sınıf Düzeyi		n	ort.	ss	F	sd	p
Evlilik Tutumu	1. Sınıf	99	78,90	15,34	,125	3-436	,946
	2. Sınıf	95	78,05	15,18			
	3. Sınıf	85	77,73	15,86			
	4. Sınıf	161	78,69	15,10			

Tablo 24'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(3-436)}$= ,125; $p > ,05$) gösterme düzeylerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25. Evlilik Tutumunun Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Yaşanmış Toplam Duygusal İlişki Sayısı		n	ort.	ss	F	sd	p
Evlilik Tutumu	1-3 Kere	295	79,54	15,19	2,519	2-437	,082
	4-6 Kere	91	76,54	15,28			
	7 Kere ve Üzeri	54	75,44	15,30			

Tablo 25'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(2-437)}$= 2,519; $p > ,05$) gösterme düzeylerinde yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Evlilik Tutumunun Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresine Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Yaşanan Duygusal İlişkilerin Ortalama Süresi		n	ort.	ss	F	sd	p
Evlilik Tutumu	1-3 Hafta	30	74,00	15,92	2,128	4-435	,076
	1-5 Ay	100	78,01	16,43			
	6-11 Ay	117	77,75	14,69			
	1-3 Yıl	143	78,37	14,87			
	4 Yıl ve Üzeri	50	83,54	14,27			

Tablo 26'da sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(4-435)}$= 2,128; $p > ,05$) gösterme düzeylerinde yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçları Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27. Evlilik Tutumunun Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Şuan Duygusal Bir İlişkisi Olma Durumu		n	ort.	ss	t	sd	p
Evlilik Tutumu	Evet	252	80,48	14,60	3,323	438	,001
	Hayır	188	75,64	15,76			

Tablo 27'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($t_{(438)}$= 3,323; $p < ,01$) gösterme düzeylerinde şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre şuan duygusal bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyi şuan ilişkisi olmayan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımına göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Evlilik Tutumunun Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımına Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Şuan Yaşanan Duygusal İlişkinin Tanımı		n	ort.	ss	F	sd	p	Dunnet T3
Evlilik Tutumu	Arkadaşça-Dostça	46	76,54	12,34	7,003	5-434	,000	2,4>1,3,5,6
	Aşk Ve Tutku Dolu	70	81,11	15,70				
	Sadece Anın Yaşandığı	21	72,95	10,92				
	Evlilik Yolunda	95	85,16	13,52				
	Kararsız	20	73,00	16,11				
	Şuan Bir İlişkisi Yok	188	75,64	15,76				

Tablo 28'de sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(5\text{-}434)}$= 7,003; $p < ,001$) gösterme düzeylerinde şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımına göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin yanıtladıkları Evlilik Tutumu Ölçeğinden elde edilen puanlara ilişkin ortalamalarda, evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklenti göre anlamlı farklılaşma olup olmadığının gözlenmesi için yapılan Varyans Analizi sonuçları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29. Evlilik Tutumunun Evlilik Kararında Etkili Faktör ve Evlilikten Beklentiye Göre Farklılaşmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Evlilik Kararında Etkili Faktör ve Evlilikten Beklenti		n	ort.	ss	F	sd	p	LSD
Evlilik Tutumu	Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma	279	80,50	14,43	17,323	3-436	,000	1,2>3>4
	Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma	84	80,58	13,69				
	Kararsız	22	75,91	13,54				
	Evlilik Düşünmüyor/Beklentisi Yok	55	65,51	16,25				

Tablo 29'da sunulan istatistiksel sonuçlara göre; üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum ($F_{(3-436)}$= 17,323; $p < ,001$) gösterme düzeylerinde evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklentiye göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Bulgulara göre evlilikten beklentisi "Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma" ve "Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma" olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

4.3. Evlilik Tutumu ile Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Üniversite öğrencilerinin Aşk Stilleri Ölçeği alt boyutlarına yönelik puanlar ile Evlilik Tutumu Ölçeğine yönelik puanlar arasında anlamlı ilişki olup olmadığının test edilmesine yönelik uygulanan Pearson Korelasyon analizi sonuçları Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30. Evlilik Tutumu ile Aşk Stilleri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	1	2	3	4	5	6	7
1. Tutkulu Aşk	-						
2. Oyun Gibi Aşk	-,06	-					
3. Arkadaşça Aşk	,43**	-,01	-				
4. Mantıklı Aşk	,11*	,10*	,10*	-			
5. Sahiplenici Aşk	,19**	,11*	,03	,02	-		
6. Özgeci Aşk	,38**	,11*	,26**	,11*	,34**	-	
7. Evlilik Tutumu	,42**	,05	,31**	,33**	,27**	,34**	-

** $p<.001$, * $p<.05$

Tablo 30'da sunulan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyleri ile oyun gibi aşk ($r_{(438)}$= ,05; $p > ,05$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bulgulara göre üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyleri ile tutkulu aşk ($r_{(438)}$= ,42; $p < ,001$), arkadaşça aşk ($r_{(438)}$= ,31; $p < ,001$), mantıklı aşk ($r_{(438)}$= ,33; $p < ,001$), sahiplenici aşk ($r_{(438)}$= ,27; $p < ,001$) ve özgeci aşk ($r_{(438)}$= ,34; $p < ,001$) stilleri arasında pozitif yönde orta derecede anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın genel hatlarına, verilerin değerlendirilmesine, bulgulardan elde edilen sonuçların incelenmesine ve çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda İstanbul ilinde daha önce duygusal bir ilişi yaşamış olan 440 üniversite öğrencisinin katılımı ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Aşk Stilleri Ölçeği ve İnönü Evlilik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekler 1= Hiç katılmıyorum, 2= Nadiren katılıyorum, 3= Biraz katılıyorum, 4= Katılıyorum ve 5= Kesinlikle katılıyorum şeklinde likert tipinde puanlanmaktadır. Araştırmada ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları $\alpha >$ .70 olarak bulunmuştur. Araştırmanın temel amacı "Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ve evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" sorusuna yanıt aramaktır.

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Pearson Korelasyon Analizi aracılığıyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stili ile evliliğe yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ancak mantıklı aşk, tutkulu aşk, sahiplenici aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk stillerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu noktada H_{1b} hipotezi reddedilmiş ancak H_{1a}, H_{1c}, H_{1d}, H_{1e} ve H_{1f} hipotezleri kabul edilmiştir. Literatürde her ne kadar aşk stilleri ile evliliğe yönelik tutum arasındaki ilişkiyi ortaya koymak adına yapılmış çalışmalara rastlanmasa da benzer konularda çalışmalar yer almaktadır. Budak (2011) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk ve mantıklı aşk stillerinin ilişki doyumu düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı ancak özgeci aşk, tutkulu aşk ve mantıklı aşk stilinin pozitif yönde ve sahiplenici aşk stilinin ise negatif yönde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın yan amaçları ise üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin ve evlilik tutumu düzeylerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesidir. Bu amaçlare doğrultusunda "Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri, demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" ve "Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları, demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?" sorularına yanıt aranması için Bağımsız Örneklem t-Testi ve ANOVA yöntemleri kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin ve evlilik tutumu düzeylerinin cinsiyet ve şuan duygusal bir ilişkisi olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi için Bağımsız Örneklem T-Testi; yaş, fakülte, sınıf düzeyi, yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısı, yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresi, şuan yaşanan duygusal ilişkinin tanımı ile evlilik kararında etkili faktör ve evlilikten beklentilere göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi için ANOVA kullanılmıştır.

Bulgulara göre erkek üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmayı destekler nitelikte olarak Ercan (2016) tarafından aşk stillerinin demografik değişkenler ve ana babaya bağlanma ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla, 285 üniversite öğrencisi arasında yapılan araştırma sonucunda da erkek üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Budak (2011) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Gana ve arkadaşları (2013) tarafından Fransa'da 146 çiftin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda oyun gibi aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk, tutkulu aşk, sahiplenici aşk ve arkadaşça aşk stillerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışma ile benzer doğrultuda olarak Ercan (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stillerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak bu çalışmadan farklı olarak kadın üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk

ve sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma ile benzer doğrultuda olarak Gana ve arkadaşları (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda mantıklı aşk, tutkulu aşk ve sahiplenici aşk stillerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak bu çalışmadan farklı olarak erkeklerin arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma ile benzer doğrultuda olarak Budak (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda tutkulu aşk ve sahiplenici aşk stillerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak bu çalışmadan farklı olarak kadınların mantıklı aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, arkadaşça aşk ve sahiplenici aşk stilinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak 20 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk ve mantıklı aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin 18-19 yaş arası öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak 18-19 yaş arası ile 22 yaş ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin 20-21 yaş arası öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Dashdamirov (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda oyun gibi aşk, mantıklı aşk ve özgeci aşk stilinin yaşa göre farklılaşmadığı ancak bu çalışmayı destekler nitelikte olarak tutkulu aşk, arkadaşça aşk ve sahiplenici aşk stilinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerini tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk stilinde yaşama düzeylerinde fakülteye göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, mantıklı aşk, özgeci aşk, arkadaşça aşk ve sahiplenici aşk stilinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak 3. ve 4. sınıfta olan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin 1. ve 2. sınıfta olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Dashdamirov (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak

bu çalışma ile benzer doğrultuda olarak mantıklı aşk, özgeci aşk, arkadaşça aşk ve sahiplenici aşk stilinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Buna ek olarak Dashdamirov (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda lisans öğrencilerinin tutkulu aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin, yüksek lisans öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin özgeci aşk, mantıklı aşk, tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin yaşadıkları toplam duygusal ilişki sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde Ercan (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ilişki sayısının, üniversite öğrencilerinin özgeci aşk, mantıklı aşk, tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyleri ile anlamlı bir ilişki içerisinde olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışma ile benzer doğrultuda olarak Budak (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda özgeci aşk, tutkulu aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk stillerinin ilişki sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak 1-2 sayıda ilişki yaşayan bireylerin arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin, 4 ve üzeri sayıda ilişki yaşamış olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre 4-6 kere ile 7 kere ve üzeri sayıda ilişki yaşamış olan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi daha önce 1-3 kere ilişki yaşamış olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikte olarak yüksek ilişki sayısı ile oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Ercan (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi ile yaşanan ilişki sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Bunun yanında Ercan (2016) sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi ile yaşanan ilişki sayısını arasında negative yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda ilişkilerinde oyun gibi aşk stilini benimseyen bireylerinin diğer stilleri benimseyen bireylere kıyasla daha fazla sayıda ilişki yaşama eğiliminde olduğu çıkarımı yapılabilir.

Bulgulara göre ortalama ilişki süresi 4 yıl ve üzeri olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin ortalama ilişki süresi 3 yıl ve altında olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir Benzer şekilde Ercan (2016) tarafından

gerçekleştirilen araştırmada da tutkulu aşk ve arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi ile ilişki süresi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Bu çalışma ile benzer olarak ilişki süresi uzun olan bireylerin tutkulu aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin, ilişki süresi daha kısa olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu fakat bu çalışmadan farklı olarak üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin ilişki süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk, özgeci aşk, mantıklı aşk, tutkulu aşk ve sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyinin ortalama ilişki süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışmayı destekler şekilde Ercan (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ilişki süresi ile mantıklı aşk ve sahiplenci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ancak bu çalışmadan farklı olarak özgeci aşk ile arasında pozitif yönde ve oyun gibi aşk ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmayı destekler şekilde Budak (2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ilişki süresi ile özgeci aşk, mantıklı aşk, oyun gibi aşk ve sahiplenci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Bulgulara göre şuan duygusal bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi şuan ilişkisi olmayan öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Bulgulara göre şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve özgeci aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Buna ek olarak şuanki duygusal ilişkisini "Sadece Anın Yaşandığı" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin oyun gibi aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Ayrıca şuanki duygusal ilişkisini "Arkadaşça-Dostça" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin arkadaşça aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Buna ek olarak şuanki duygusal ilişkisini "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin mantıklı aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir. Ayrıca şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" olarak tanımlayan

üniversite öğrencilerinin sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Bireylerin romantik ilişkilerini arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve özgeci aşk stilinde yaşama düzeylerinde evlilik kararında etkili faktörler ve evlilikten beklentilere göre anlamlı farklılaşma olmadığı gözlenmiştir. Ancak bireylerin romantik ilişkilerini tutkulu aşk, oyun gibi aşk ve sahiplenici aşk stilinde yaşama düzeylerinde evlilik kararında etkili faktörler ve evlilikten beklentilere göre anlamlı farklılaşma olduğu gözlenmiştir.Bulgulara göre evlilikten beklentisi "Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma" ve "Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma" olan üniversite öğrencilerinin tutkulu aşk ve sahiplenici aşk stilinde ilişki yaşama düzeyi diğer öğrencilere kıyasla daha yüksektir.

Araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde İşler (2019) tarafından 50 engelli bireyin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikte olarak Tunç (2019) tarafından Çanakkale ilinde öğrenim gören 472 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araslan (2019) tarafından eğitim fakültesinde öğrenim gören 611 üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda, bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Doğru (2017) tarafından İstanbul Gelişim Üniversitesinde öğrenim gören 194 öğrencinin katılımı ile yapılan araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Üsküp-Koca (2017) tarafından Üsküdar üniversitesinde öğrenim gören 100 öğrenci arasında yapılan çalışmada, bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Kocabıçak (2019) tarafından İstanbul ilinde özel bir üniversitede öğrenim gören 250 üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda, kadınların evliliğe yönelik olumlu tutum gösterme düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikte olarak Tunç (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde Doğru (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Üsküp-Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin eğitim alınan fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Araslan (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda, eğitim fakültesi öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin eğitim alınan bölüme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde Araslan (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda, eğitim fakültesi öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda bireylerin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyleri yaşanmış toplam duygusal ilişki sayısı ve yaşanan duygusal ilişkilerin ortalama süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir.

Bulgulara göre şuan duygusal bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyinin şuan ilişkisi olmayan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olarak Üsküp-Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin şuan bir ilişki içinde olup olmama göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Bulgulara göre şuanki duygusal ilişkisini "Aşk ve Tutku Dolu" ile "Evlilik Yolunda" olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyinin, ilişkisini "Arkadaşça-Dostça", "Sadece Anın Yaşandığı", "Kararsızım", "Şuan Bir İlişkim Yok" olarak tanımlayan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma ile ilişkilendirilebilir nitelikte olarak Üsküp-Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada aşk evliliğinden yana olduğunu belirten üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyinin, mantık evliliğinden yana olduğunu belirten öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bulgulara göre evlilikten beklentisi "Sevilen İnsanla Bir Ömür Birlikte Olma" ve "Düzenli Bir Aile Hayatı Kurma" olan üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyinin "Kararsız" ve "Evlilik düşünmüyor/Beklentisi yok" olarak belirtren öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma ile ilişkilendirilebilir nitelikte olarak Üsküp-Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada evlilik ile ilgili planlar yaptığını belirlen üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeyinin, evliliğe yönelik plan yapmadığını belirten öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Aşka stilleri ile evlilik tutumu ilişkisini inceleyen Türkçe alanyazında daha önce yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden aynı çalışma farklı örneklem grupları üzerinden ele alınarak, geliştirilebilir.

İlgili alanyazın incelemesi sonucunda ülkemizde aşk ve aşk stillerine ve evlilik tutumlarına dair bilimsel çalışmalara çok fazla önem verilmediği fark edilmiştir. Yakın ilişkiler denildiğinde akla ilk gelen aşktır. Aşk her bireyin hayatında bir ya da birkaç defa yaşayacağı bir duygudur. Evlilik kararını almada aşk önemli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca evlilik, bireyin hayatında alabileceği önemli kararlardan biridir. Evliliğe dair bakış açımızın, tutumlarımızın, beklentilerimizin farkında olmamız ileride kuracağımız sağlıklı evlilikler için büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda bireyin hayatında önemli konular olan aşk ve aşka dair konulara ve evlilik tutumlarına yönelik bilimsel çalışmalara daha fazla ağırlık verilebilir.

Her bir bireyin aşkı yaşayış biçimi farklılık göstermektedir. Bireyin, içinde bulunduğu aşkın tanımını yapabilmesi ve partnerinin de zihnindeki aşkın tanımını öğrenmesi gerekmektedir. Bu sayede daha sağlıklı ve kaliteli bir birliktelik kurulabilir. Kurulan bu birliktelik kişinin evliliğe olan tutumlarını da fark etmesini ve ilişkilerini ciddi bir boyuta taşımalarında fayda sağlayabilir. Bu konuda özellikle genç yetişkinleri bilinçlenmelerini sağlayacak çalışmalar yapılabilir.

Araştırmada veriler "Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği (LAS)" ve "İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (İETÖ)" ile toplanmıştır. Benzer çalışmalarda farklı ölçekler kullanılarak araştırmalar yapılabilir.

Aşk stilleri ve evlilik tutumlarının bugüne kadar nicel olarak çalışıldığı görülmüştür, konular öznel nitelikte olduğu için nitel çalışmalarda yapılabilir.

Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evliliğe yönelik tutumlarının ölçülebildiği standart formlar ya da derinlemesine görüşme formları kullanılarak öğrencilerin konuyla ilgili düşünceleri daha ayrıntılı incelenebilir.

Oyun gibi aşk stiline sahip üniversite öğrencilerin ilişki uyumlarını inceleyen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Açıkel, M. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Aşk Biçimleri ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Ağdemir, A. (1991). Aile ve Eğitim. *Aile ve Toplum Dergisi, 1* (1), 11-14.

Akın, M. H., & Aydemir, M. A. (2007). Üniversitede okuyan kız öğrencilerin cinsiyet rolü tutumları bağlamında aile ve evlilik kurumlarına bakışları (Selçuk Üniversitesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 18,* 43-60.*).*

Altman, I., & Taylor, D. A. (1973). *Social Penetration: The Development of Interpersonal* . New York: Holt, Rinehart & Winston.

Arslan, S. (2019). *Öğretmen Adaylarında Kişiler Arası Tarz, Affetme Ve Evlilik Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi ,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Atak, H., & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4*(4), 520-546.

Aydın, B. (2013). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. .

Aziz, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Balaman, A. R. (1984). *Kırsal Kesimde: Aile Kurma, Çözme, Aile İçi Etkileşim ve İlişkiler. Türkiye'de Aile Değişimi (Toplum Bilimsel İncelemeler).* Ankara: Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayını.

Baykara-Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 151-168.

Bayoğlu, F., & Atli, A. (2014). İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *Ege Eğitim Dergisi, 2*(15), 397-415.

Bener, Ö., & Günay, G. (2013). Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Karabük Üniversitesi, 3*(1), 1-16.

Bersheid, E., & Walster, E. H. (1978). *Interpersonal Attraction, 2.ed.* . Canada: Addison Vesley Publishing Comp. lnc.

Berscheid, E. & Peplau, L. A. (1983).*The emerging science of relationships.*In H.H. Kelley, E.Berscheid, A.Chiristensen, J.H.Harvey,T.L. Huston and G.Levinger (Eds), Close Relationships, (pp. 1-19), New York: W. H. Freedman Company.

Bird, G. M. (1994). *Families and intimate relationships.* London: McGraw- Hill, Inc.

Blagojevic, M. (1989). The attitudes of young people towards marriage: From the change of substance to the change of form. *Marriage & Family Review, 14*(1-2), 217-238.

Bowlby, J. (1999). *Attachment and Loss.* New York: Basic Books.

Braaten, E. B., & Rosen, L. A. (1998). Development and validation of the Marital Attitudes Scale. *Journal of Divorce & Remarriage. 29* (3/4), 83-91

Budak, B. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Aşka İlişkin Tutumları ve İlişki Doyumlarının Kişilik Özellikleri ile İlişkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bugay, A., & Tezer, E. (2008). Attachment styles and loving attitudes among Turkish university students. *Paper presented at the 2nd Global Conference Persons* (s. 10-13). Austria: Intimicy, Love: Probing the Boundaries.

Buss, D. M. (1989). Sex Differences in Human Mate Preferences: Evolutionary Hypotheses Tested in 37 Cultures. *Journal of Behavioral and Brain Sciences,* (12), 1-49.

Buss, D. M. (2007). The evolution of human mating. *Acta Psychologica Sinica,* (39), 502-521.

Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Büyükşahin, A. (2004). Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri. *Türk Psikoloji Bülteni,* (32), 118-120.

Büyükşahin, A. (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı Değişkenler Yönünden İncelenmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Büyükşahin, A., & Hovardalıoğlu, S. (2004). Çiftlerin Aşka İlişkin Tutumlarının Lee'nin Çok Boyutlu Aşk Biçimleri Kapsamında İncelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi, 19*(54), 59-72.

Canel, A. N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir grup Çalışmasının Sınanması.* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışma AnaBilim Dalı Eğitim Bilimleri. İstanbul.

Çaplı, O. (1992). *Evlenmeye hazır mısınız?* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyumu Ölçeği Geliştirme Çalışması.* Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Adana.

Dashdamirov, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerin Aşka İlişkin Tutum Biçimleri ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Davis, K., & Mann-Latty , H. (1987). Love Styles and Relationship Quality: A Contribution to Validation. *Journal of Social and Personal Relationships,* (4), 409-428.

Demirel, Ö. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaacılık.

Dion, K. K., & Dion, K. L. (1993). Individualistic and collectivistic perspectives on gender and the cultural context of love and intimacy. *Journal of Social Issues, 49*(3), 53-69.

Doğru, D. (2017). *Algılanan anne baba tutumlarının eş seçme stratejileri ve evlilik tutumu ile ilişkisi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Doherty, R. W., Hatfield, E., Thompson, K., & Choo, P. (1994). Cultural ve Ethnic Influences on Love and Attachment. *Personal Relationships,* (1), 391-398.

Driscol, R., Davis, K. E., & Lipetz, M. (1972). Parental Interference and Romantic Love: The Romeo and Juliet Effect. *Journal of Personality and Social Psychology, 14*(1), 1-10.

Edmundson, L. M. (2005). *Marriage myths and dysfunctional relationship beliefs among undergraduates* (Unpublished master's Thesis). University of Tennessee, Knoxville.

Ercan, H. (2008). *Genç Yetişkinlerin Aşk Biçemleri ve Benlik Tipleri*.Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Ercan, H. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Aşk Stillerinin Demografik Değişkenler ve Ana Babaya Bağlanma ile İlişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 1*(7), 25-37.

Erol, Z., & Güdücü Sağır, F. (2017). *Aşk Psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Fidanoğlu, O. (2007). *Evlilik Uyumu ile Eşlerin Somatizasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Diğer Sosyodemografik Değişkenler Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı. İstanbul.

Framo, J. L. (1996). A personal retrospective of the family therapy field: Then and now. *Journal of Marital and Family Therapy*, (22), 239-316.

Freud, A. (1968). *Indications for child analysis and other papers: 1945-1956.* New York: InternationalUniversities Press. .

Fricker, J., & Moore, S. (2002). Relationship Satisfaction: The Role of Love Styles and Attachment Styles. *Current Research in Social Psychology*, (7), 1-16.

Gana, K., Saada, Y., & Untas, A. (2013). Effects of love styles on marital satisfaction in heterosexual couples: A dyadic approach. *Marriage & Family Review*, *49*(8), 754-772.

Gazioğlu, A. E. (2006). Genç Yetişkinlerin Evlilik Ve Aile Hayatına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *23*(23), 107-123.

Glenn, N. (1991). The recent trend in marital success in the United States. *Journal of Marriage and The Family*, (53), 261-270.

Gottman, J. M. (1998). Psychology and the study of marital processes. *Annual review of psychology*, *49*(1), 169-197.

Göka, S., & Göka, E. (2015). *Kadınlar, Erkekler, Aşıklar.* İstanbul: Timaç Yayınları.

Graham, J. M., (2011). Measuring love in romantic relationships: A meta-analysis. *Journal of Social and Personal Relationships, 28*(6), 748-771.

Gülererli, N. (2014). *Öğretmenlerin Evlilik Uyumu ile Yaratıcılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Beylikdüzü Örneği).* Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Güney, S. (2017). *Sosyal psikoloji. Ankara*: Nobel Akademik Yayıncılık.

Gür, E. P. , (2019). *Aşk Tutumlarının, Mizaç Ve Kendilik İle İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gürbüz, S. ve Şahin, F.(2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri felsefe, yöntem, analiz (3. bs.).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hatfield, E. & Kim, J., (2004). Love types and subjective well-being: A cross-cultural study. *Social Behavior and Personality: an international journal*, *32*(2), 173-182.

Hatfield, E., & Rapson, R. L. (1996). *Love and sex: Cross-cultural perspectives*. Allyn & Bacon.

Helvacı, F. (2012). *Romantik İlişkilerde Sorun Çözme Ve Sosyal İlginin Aşka İlişkin Tutumlarla İlgisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.

Hendrick, C., & Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology,* (50), 392-402.

Hendrick, C., & Hendrick, S. (1989). Research on love: does it measure up? *Journal of Personality and Social Psychology*, (56), 784-794.

Hendrick, C., & Hendrick, S. (1995). Gender Differences and Similarities in Sex and Love. *Personal Relationships*, (2), 55-65.

Hendrick, C., Hendrick, S., & Dicke, A. (1998). The Love Attitudes Scale: Short Form. *Journal of Social and Personal Relationships, 2*(15), 147-159.

Hendrick, S., & Hendrick,, C. (1992). *Romantic Love.* Newbury Park, : CA: Sage Publications Inc.

Hendrick , S. , & Hendrick , C. (2002). Linking romantic love and sex:Development of the Perceptions of Love and Sex Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, (19), 361-378.

Honari, B., & Saremi, A. A. (2015). The Study of Relationship between Attachment Styles and Obsessive Love Style.Procedia. *Social and Behavioral Sciences, (165),* 152-159.

Hortaçsu, N. (2012). *İnsan İlişkileri*. Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

İmamoğlu, E. O. (1991). Aile İçinde Kadın-Erkek Rolleri. *Türk Aile Ansiklopedisi*. (Cilt 3). Ankara: TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Ankara Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı. Karabük Üniversitesi Tanıtım Kataloğu.

İnanç, M. (2019). *Aşk Stilleri, Kişilik Özellikleri ile Ebeveyn Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

İşler, Y. S. (2019). *Engelli bireylere yönelik evlilik tutumları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması.* (Master's thesis, Hasan Kalyoncu Üniversitesi).

Jennings, A. M., Salts, C., & Smith, T. A. (1992). Attitudes Toward Marriage. *Journal of Divorce and Remarriage, 17*(1/2), 67-80.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2003). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kağıtçıbaşı, Ç., & Cemalcılar, Z. (2015). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş* (17. b.). İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kahn, A. S. (1984). *Social Psychology*. U.S.A: Wm. C. Brown Publishers.

Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Karahasanoğlu, G. (2016). *Üniversite öğrencilerinde aşka ilişkin tutumlar, kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkilerin cinsiyet ve mevcut ilişki durumu bağlamında incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı).

Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi,(31. Basım).Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kendir, E. M., & Demirli, C. (2016). Evlilik doyumu üzerinde anne baba tutumunun etkisinin incelenmesi. *Education Sciences, 11*(3), 96-113.

Kılıç, D., Kaygusuz, C., Bağ, B., & Tortumluoğlu, G. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçimine ve evliliğe ilişkin tutumları. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, *17*(1), 32-42.

Kirkpatrick, L. A., & Davis, K. E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, (66), 502-512.

Klein, H. K. (2006). *Investigation of variables influencing college students' marital attitudes and fear of intimacy* (Doctoral dissertation). Ball State University, Muncie, Indiana, USA.

Knox, D. H., & Sporakowski, M. J. (1968). Attitudes of College Students Toward Love. *Journal of Marriage and The Family, 30*(4), 638-642.

Kocabıçak, S. (2019). *The relationship between separtion-individuation, individualism-collectivisim, marriage expectations, and marital attitudes* (Doctoral dissertation, İstanbul Bilgi Üniversitesi).

Kozuch, P., & Cooney, T. M. (1995). Young adults' marital and family attitudes. *Journal of Divorce & Remarriage*, 23, 45-62.

Köroğlu, T. (2013). *Üniversite gençliğinin evlilik, aile ve boşanma konusundaki düşünce ve görüşleri üzerine sosyolojik bir araştırma: Karabük Üniversitesi örneği*. Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Lafçı, P. (2014). *Evli Bireylerin Aşka İlişkin Tutumları İle Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Lasswell, T. E., & Lasswell, M. E. (1976). I love you but I'm not in love with you. *Journal of Marital and Family Therapy, 2*(3), 211-224.

Lee, J. A. (1973). *The colors of love: An exploration of the ways of loving.* Ontario: New Press.

Lee, J. A. (1974). Styles of loving. *Psychology today*, *8*(5), 43-50.

Lee, J. A. (1977). A typology of styles of loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *3*(2), 173-182.

Lee, J. A. (1988). Love styles. In Psychology of Love (Eds RJ Sternberg, ML Barnes):38-67. New Haven, *Yale University Press.*

Larson, J. H., Benson, M. J., Wilson, S. M., & Medora, F. (1998) Family of origin influences on marital attitudes and readiness for marriage in late adolescents. *Journal of Family Issues, 19*(6), 750-768.

Manap, J., Kassim, A. C., Hoesni, S., Nen, S., Idris, F., & Ghazali, F. (2013). The purpose of marriage among single Malaysian youth. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 82, 112-116.

Manning, W., Longmore, M., & Giordano, P. (2007). The Changing Institution of Marriage: Adolescents Expectations to Cohabit and to Marry. *Journal of Marriage and Family, 69*(3), 559-575.

Majidova, F. (2019). *Bağlanma Stili ile Evliliğe Yönelik Tutum Arasındaki İlişkisin İncelenmesi.* Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Medora, N. P., Larson, J. H., Hortaçsu, N., & Dave, P. (2002). Perceived Attitudes Towards Romanticism; A Cross-Cultural Study of American, Asian-Indian, and Turkish Young Adults. *Journal of Comparative Family Studies*, *33*(2), 155-179.

Mikulincer, M., & Goodman, G. (2006). *Dynamics of Romantic Love: Attachment, Caregiving and Sex.* New York: Guilford Press.

Moss, B. S., & Schwebel, A. I. (1993). Marriage and Romantic Relationship: The Fining Intimacy in Romantic Relations. *Journal of Family Relationships,* (42), 7-31.

Mutlu, M. (2004). Üniversite gençliğinin evlilik ve aile kurumuna yaklaşımı: Fırat üniversitesi uygulaması. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Myers, J.E. & Shurts, W. M. (2002). Measuring Positive Emotionality: A Review of Instruments Assessing Love. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development,* 34, 238-254.

Neto, F. (1994). Love styles and self-representations. *Personality and Individual Differences,* (14), 795-803.

Neto, F. (2001). Love Styles of Three Generations of Women. *Marriage & Family Review,* (33), 19-30.

Ondaş, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Özen, Y., & Gülaçtı, F. (2010). Duyuşsal Alan Öğrenilerinden Sevgi ve Sevgi Kuramları. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,1*(2), 136-149.

Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi. (1. Baskı).* Ankara: PDREM Yayınları.

Paludi, E. (2012). T*he psychology of love.* California: ABC-CLIO.

Pınar, G. (2008). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı. *Aile ve Toplum, 4*(14), 49-61.

Pines, A. (2010). *Âşık olmak: Sevgililerimizi neye göre seçeriz?* İstanbul: İletişim Yayınları.

Pryor, J., & Rodgers, B. (2001). *Children in changing families: Life after parental separation.* Malden: MA: Blackwell.

Reik, T. (2006). *Aşk ve Şehvet Üzerine, Romantik ve Cinsel Duyguların Psikanalizi. (A. Kılıçoğlu, Çev.)* . İstanbul: Say Yayınları.

Rubin, Z. 1970. "Mesuremant of Romantic Love". *Journal of Personality And Social Psychology*, (16), 265-273.

Rubin, Z. (Ed.). (1974). Doing Unto Others. New Jersey: Prentice Hall.

Rubin, Z. (1988). Preface. In. Sternberg R.J. and Barnes, M.L. (Eds.), The Psychology of Love. New Haven: Yale University Press, 7-12.

Rubin, Z., Peplau, L. A., & Hill, C. T. (1981). Loving and Leaving: Sex Differences in Romantic Attachments. *Sex Roles, 7*(8), 821-835.

Rosenman, M. F. (1978). Liking, Loving, and Styles of Loving. *Psychological Reports,* (42), 1243-1246.

Servaty, L., & Weber, K. (2011). *The relationship between gender and attitudes towards*. https://minds.wisconsin.edu/bitstream/handle/1793/53228/GenderandAttitudestowards adresinden alındı.

Shurts, W. M. (2004). *The relationships among marital messages received, marital attitudes, relationship self-efficacy, and wellness among never-married traditional-aged undergraduate students*. Doctoral dissertation, University of North Carolina, Chapel Hill, North Carolina, USA.

Shurts, W. M., & Myers, J. E. (2012). Relationships among young adults' marital messages received, marital attitudes, and relationship self-efficacy. *ADULTSPAN Journal, 11*(2), 97-111.

Smith, M. H. (1968). Attitude change. *International encyclopedia of the Social Sciences*, 458-467.

Solmuş, T. (2010). *Bağlanma Evlilik ve Aile Psikolojisi.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Soysal Öz, F. S., Uzbaş, A., & Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(4), 1951-1964.

Sprecher, S., Aron, A., Elaine, H., Cortese, A., Potapova, E., & Levistkaya, A. (1994). Love: American Style, Russian Style and Japanese Style. *Personal Relationships*, (1), 349-369.

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review, 2*(93), 119-135.

Sternberg, R. J. (1988). *The psychology of love.* . New Haven: Yale University Press.

Sternberg, R. J., & Barnes, M. L. (1988). *The psychology of love.* New Haven: Yale University Press.

Süzer, F., & Yıldız, A. (2003). *Evlenmek Üzere Olan Çiftlerin Kaygı Durumu ve Danışmanlık Gereksinimi.* Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şahin, E. S. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Kaynaklardan Aldıkları Evlilik Mesajları ve Evliliğe İlişkin Tutumları*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şenel, H. (2009). *Evlilik Okulu Projesi. H. Yavuzer (Ed.). Eş Seçimi Kararı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tarhan, N. (2012). *Evlilik Psikolojisi.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Tetik, S. (2018). *Yetişkinlerde algılanan ebeveyn ilişki tutumları ile aşka dair görüşler arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Haliç Ünivewrsitesi, İstanbul.

Thorthon, A., & Freedman, D. (1982). Changing attitudes toward marriage and single life. *Family Planning Perspectives, 14*(6), 297-303.

Tufan, A. E., & Yaluğ, İ. (2010). "Aşk" Fenomeni ve Sevgi İlişkilerinin Nörobiyolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 443-456.

Tunç, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti, evlilik beklentileri ve evlilik tutumları arasındaki ilişki.* Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Turanlı, M., Cengiz, D. T., & Bozkir, Ö. (2012). Faktör Analizi İle Üniversiteye Giriş Sınavlarındaki Başarı Durumuna Göre İllerin Sıralanması. *Ekonometri ve İstatistik E-dergisi*, (17), 45-68.

Tutarel-Kışlak, S. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeği'nin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *3P Dergisi, 1*(7), 50-56.

Tüfekçi, S. (2008). *Romantik ilişkilerde genç yetişkinlerin aşka ilişkin tutumları ve kişilik özellikleri: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir değerlendirme.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi,Marmara Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü,İstanbul.

Türk, E. G., & Yıldız, A. D. (2017). Aşk biçemleri, ilişki doyumu ve yalnızlık: üniversite öğrencileri üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 7*(48).

Türkiye İstatistik Kurumu. (2016). *Türkiye istatistik yıllığı*. Ankara: Yazar.

Underwood, M. K., & Rosen, L. H. (2009). Gender, peer relations, and challenges for girlfriends and boyfriends coming together in adolescence. *Psychology of Women Quarterly, 33*(1), 16-20.

Üsküp Koca, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Wood, J. (2010). *Interpersonal communication: Everyday encounters.* Massachusetts: Wadsworth.

Willoughby, B. J. (2010). Marital Attitude Trajectories Across Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence, 11*(39), 1305-1317.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri.* Detay Yayıncılık, Ankara.

Yılmazçoban, M. (2010). Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,* (1), 178-195.

Yüksel, Ö. (2013). Kadınlarda Evlilik Uyumu Ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Stresle Baş Etme Biçimleri ve Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutumlarının Aracı Rolleri. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksel, R. (2013). *Genç yetişkinlerde aşk tutumları ve yaşamın anlamı.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

EKLER

EK-1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Örnek Maddeler

Değerli katılımcı,

Yüksek lisans tezi yapmak üzere akademik amaçlı hazırlanmış olan bu araştırmada sorulara, objektif ve samimi cevap vermeniz araştırma bulgularının geçerli olması için önemlidir. Lütfen hiçbir soruyu yanıtsız bırakmayınız. Katkıda bulunmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Ebru Yıldırım

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.Cinsiyetiniz:

- Kadın (1)
- Erkek (2)

3. Fakülteniz:

- İşletme Fak. (1)
- Mühendislik–Mimarlık Fak. (2)
- İktisadi ve İdari Bilimleri Fak. (3)
- İnsan ve Toplum Bilimleri/ Fen Edebiyat (4)
- Eğitim Fak. (5)
- Hukuk Fak. (6)
- İletişim Fak. (7)
- Tıp Fak. (8)

6.Bu zamana kadar olan duygusal ilişkilerinizin ortalama ne kadar süre devam ettiğini belirtiniz:

- 1-3 hafta (1)
- 1-5 ay (2)
- 6-11 ay (3)
- 1-3 yıl (4)
- 4 yıl ve üstü (5)

7.Şuan bir duygusal ilişkiniz var mı?

- Evet (1)
- Hayır (2)

EK-2 AŞK STİLLERİ ÖLÇEĞİ

Madde No		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Birlikte olduğum kişi bana ilgi göstermediğinde, kendimi baştan aşağıya hasta hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Birlikte olduğum kişi diğer insanlarla yaptığım bazı şeyleri bilseydi, bozulurdu.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Onun benimle ilgili bilmediği şeylerin onu incitmeyeceğine inanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Birlikte olduğum kişi için her şeye katlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Birlikte olduğum kişiyi seçerken göz önünde bulundurduğum temel şey, ailem üzerinde nasıl bir etki bırakacağıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Birlikte olduğum kişinin başka biriyle de birlikte olduğundan kuşkulanırsam, rahat edemem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Arkadaşlığımız zamanla aşka dönüştü.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Birlikte olduğum kişi ve ben fiziksel olarak tam bir uyum içerisindeyiz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Birlikte olduğum kişinin mutluluğunu kendi mutluluğumun önüne koymadıkça mutlu olamam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Ona âşık olduğumdan beri başka herhangi bir şey üzerinde yoğunlaşmakta güçlük çekiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Birlikte olduğum kişiyi seçerken dikkate aldığım faktörlerden biri, mesleki yaşantım üzerinde nasıl bir etkisi olacağı idi.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Birlikte olduğum kişi ideal fiziksel güzellik/ yakışıklılık standartlarıma uygun.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Birlikte olduğum kişinin isteklerini yerine getirebilmesi için genellikle kendi isteklerimden özveride bulanmaya hazırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Aşk ilişkimiz iyi bir arkadaşlıktan doğduğu için çok doyum vericidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Birlikte olduğum kişi bir sure bana ilgi göstermezse bazen ilgisini tekrar çekmek için aptalca şeyler yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Birbirimizi gerçekten anlıyoruz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Birlikte olduğum kişi ve çok sayıda başkalarıyla ‘aşk oyunu’ oynamakta hoşlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

18	Birlikte olduğum kişiyle yoğun bir ilişkiye girmeden önce çocuk sahibi olmamız durumunda onun kalıtımsal özellikleri ile benimkinin ne kadar uyumlu olduğunu bulmaya çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	Bazen onun öteki sevgililerim hakkında bilgi edinmesini engellemek zorunda kalırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Birlikte olduğum kişiyi seçerken en önemli faktör, onun iyi bir anababa olup olamayacağı idi.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Birlikte olduğum kişiye acı çektirmektense kendim acı çekmeyi tercih ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22	Uzun süreli bir arkadaşlıktan doğduğu için aşkımız aşkların en iyisidir	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23	Birbirimiz için yaratıldığımızı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24	Aşkımız gizemli, mistik bir duygu değil, gerçek bir arkadaşlıktır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK-3 İNÖNÜ EVLİLİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Madde No		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Evliliğin, hayatta karşılaşılan sorunları birlikte çözmeyi sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Evliliğin, çiftler arasındaki sevgiyi artırdığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Evlilik, duygularımı paylaşacak birinin olmasını sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Evliliğin, çiftler arasındaki güveni artırdığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Evliliğin, duygusal açıdan doyurucu bir yaşam sunar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Evliliğin, çiftlere mutluluk getirdiğini düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Evlilik, iki kişi arasında bağlılığın bir göstergesi olarak önemlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Evlilik, düzenli bir cinsel yaşam sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Evliliğin, bana huzur getireceğine inanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Evliliğin, neslin devamı için önemli olduğunu düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Evlilikle birlikte, kişinin sosyal çevresi genişler.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Evliliğin, bireyin toplum içerisindeki saygınlığını artırdığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Evlilik, düzenli bir hayat sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Evlilik, gereksiz harcamalar yapmayı engeller.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Evlilik, sağlıklı bir cinsel yaşam sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Evlilik, toplum içinde kendimi güvende hissetmemi sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Evlilik olmadan tamamlanacak bir hayatın eksik olacağını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Evlilik, gelirin planlı kullanılmasını sağlar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	Evliliğin, rahat bir hayat sağlayacağını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Evliliğin her insanın yaşaması gereken bir deneyim olduğuna inanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Evliliğin, insanı olgunlaştırdığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK-4 ETİK KURUL ONAY BELGESİ

Tarih: 24/07/2020
Sayı: 65836846-044-E.0000181458

T.C. İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 65836846-044
Konu : Etik Onayı

Sayın Ebru YILDIRIM,

İlgi: 16.07.2020 tarihli dilekçeniz.

İlgi yazınız ile "Üniversite Öğrencilerinin Aşk Stilleri ile Evlilik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmanız için önerdiğiniz ankete Etik Kurul onayı talep edilmektedir.

Adı geçen ve ekte yer alan anket formu, Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenmiş, anketinizde etik tanım, değer ve ilkelere aykırı bir düzenleme tespit edilmediği, önerilen anket çalışmasının etik kurallara uygun olduğu ve etik onayının verildiği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Necip ŞİMŞEK
Rektör Yardımcısı V.

Ek: Etik Onaylı Anket Formu

Adres: Örnektepe Mah. İmrahor Cad. No: 88/2 Beyoğlu/İstanbul
Tel: 444 04 13 / 4580 - 4581 Faks: 0212 320 70 11
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrakın elektronik imzalı suretine http://e-belge.ticaret.edu.tr adresinden c930e4ff-1f31-4fe9-8618-954e9fb6753d kodu ile erişebilirsiniz.